

Natúúrlijk Houten

Samen verder bouwen

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2026 – 2030

Inhoud

Inleiding	4
Samen verder bouwen: een terugblik en nieuwe plannen	4
Samenleven in verscheidenheid: verbinding als fundament	4
Hoofdstuk 1 Visie en missie	5
Hoofdstuk 2 Sterk samenleven	6
Sterk Samenleven: samen verder bouwen aan sterke gemeenschappen	6
Nabuurship als basis, zorg dichtbij	6
Sport, cultuur en spel als ruggengraat van een vitale samenleving	7
Nabuurship & verbinden	9
Zorg dichtbij	11
Kinderen en jongeren: gaan waar ze zijn	15
Sport, beweging, kunst, cultuur & erfgoed – vitale gemeenschap	16
Onderwijs: dichtbij, passend en toekomstvast	19
Hoofdstuk 3 Bouwen en Wonen	22
Groen en sociaal bouwen met behoud van het Houtense karakter	22
CMK-gebied	23
Modelwijk Houten-Oost	25
Bouwen én de toekomstige woonzorgbehoefte	27
Bouwen voor en met de jeugd	29
Wonen in een gastvrije inclusieve gemeente	30
Onze missie	31
Hoofdstuk 4 Werk en economie	32
Bedrijventerreinen	33
Winkelgebieden en dorpscentra	34
Algemeen	34

Hoofdstuk 5 Buitengebied, landbouw en natuur _____	35
Buitengebied: samen bouwen aan een vitaal landschap _____	35
Groen, leefbaar en toekomstgericht: zo maken we Houten natuurrijker _____	37
Hoofdstuk 6 Mobiliteit _____	39
Mobiliteit: elkaar kunnen ontmoeten! _____	39
Hoofdstuk 7 Energiezekerheid _____	45
Energiezekerheid: samen werken aan een betaalbare energierekening! _____	45
Concrete doelen voor 2030 en 2040: op weg naar een energieneutraal Houten _____	50
Hoofdstuk 8 Openbare ruimte _____	51
Openbare ruimte: veilig, schoon, groen en toegankelijk _____	51
Hoofdstuk 9 Veiligheid, overlast en aanstootgevend gedrag _____	54
Hoofdstuk 10 Politiek en inwoners _____	56
Hoofdstuk 11 Gemeentelijke financiën _____	59
Financieel beleid: streven naar balans en veerkracht _____	59

SAMEN VERDER BOUWEN: EEN TERUGBLIK EN NIEUWE PLANNEN

Op 19 november 2021 werd NatúúrlijkHouten opgericht. De partij maakte een vliegende start: vier zetels bij de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2022 en direct deelname aan het college. Natuurlijk was het even wennen — niet alles ging meteen goed. Maar we kijken met voldoening terug op deze eerste periode en zijn trots op wat we samen hebben bereikt. Er staat veel in de steigers, en veel is klaar voor uitvoering.

NatúúrlijkHouten levert daar ook in de toekomst graag een actieve bijdrage aan — en werkt ondertussen volop aan nieuwe plannen. In de afgelopen bestuursperiode heeft het college belangrijke stappen gezet op het gebied van wonen, duurzaamheid, mobiliteit en een gezonde leefomgeving. Deze resultaten zijn het gevolg van goede samenwerking — binnen het college én met de gemeenteraad.

NatúúrlijkHouten heeft daarbij een constructieve en inhoudelijke bijdrage geleverd. Vanuit onze waarden en visie hebben we actief meegedacht en meegewerkt aan besluiten die Houten groener, socialer en toekomstgericht maken. Tegelijkertijd realiseren we ons: dit is altijd een gezamenlijke prestatie geweest — van het hele college, de raad én onze betrokken inwoners.

4

SAMENLEVEN IN VERSCHIEDENHEID: VERBINDING ALS FUNDAMENT

Ook in Houten merken we dat maatschappelijke tegenstellingen soms scherp voelbaar zijn. Discussies over opvang, duurzaamheid of woningbouw kunnen leiden tot spanningen in buurten en gezinnen. Buren die elkaar jarenlang kenden, vinden elkaar opeens niet meer. Dat raakt ons, want het staat haaks op wat wij onder nabuurschap verstaan: elkaar blijven zien, ook als we anders denken.

NatúúrlijkHouten wil een samenleving waarin verschil van mening geen breuklijn wordt, maar een uitnodiging tot gesprek. Polarisation ontstaat wanneer we elkaar niet meer willen begrijpen. Daarom zetten we in op ontmoeting, dialoog en luisteren - in de wijk, op scholen, bij verenigingen, maar ook in de manier waarop de gemeente communiceert.

Wij vinden dat het gemeentebestuur een voorbeeldrol heeft in hoe we met elkaar omgaan: met respect, open vizier en zonder wij-zij-denken. Alleen als we het gesprek blijven voeren, houden we Houten een gemeenschap waar mensen niet tegenover elkaar staan, maar naast elkaar.

Dát is voor ons als middenpartij die nadrukkelijk de verbinding zoekt, naast alle opgaven die er liggen, de uitdaging voor de toekomst. Sterker nog: zonder die verbinding kunnen we die opgaven niet realiseren.

Hoofdstuk 1 Visie en missie

NatúúrlíjkHouten is een lokale ledenpartij. Onze doelstelling voor Houten is als volgt vastgelegd bij onze oprichting op 19 november 2021:

“De Vereniging heeft ten doel het dienen van de belangen van de gemeente Houten en haar bevolking op het terrein van de gemeentelijke politiek, daarbij het accent leggend op het eigen plaatselijk karakter. Zij staat een rechtvaardige samenleving voor waarin sociale samenhang, gemeenschapszin, leefbaarheid en duurzaamheid centraal staan met de menselijke maat als uitgangspunt” (art.4 Statuten Vereniging Partij NatúúrlíjkHouten).

NatúúrlíjkHouten heeft de ambitie een brede lokale en verbindende partij te zijn. Een democratische ledenpartij, van én met inwoners van zoveel mogelijk achtergronden.

Onze missie is dat Houten met de kernen ‘t Goy, Schalkwijk en Tull en ‘t Waal een vitale samenleving blijft en in de toekomst verder tot bloei komt. De inwoners zijn betrokken bij en met elkaar, en leven plezierig in een gezonde leefomgeving.

Samen met ú en namens ú willen we de lokale politiek versterken. In ons verkiezingsprogramma staat onze visie daarop. Met heldere keuzes, gebaseerd op onze statuten en vanuit onze kernwaarden *Eerlijk, Integer, Open, Transparant en Onbaatzuchtig*.

5

Zo willen we met alle inwoners en ondernemers meebouwen aan een mooi Houten. Een betrokken en saamhorige gemeente waarin nabuurschap vanzelfsprekend is en waar het fijn en gezond wonen, leven en werken is. Voor alle inwoners van nu en in de toekomst. Als democratische ledenpartij doen we dat graag samen met u!

NatúúrlíjkHouten: Samen verder bouwen

Hoofdstuk 2 Sterk samenleven

STERK SAMENLEVEN: SAMEN VERDER BOUWEN AAN STERKE GEMEENSCHAPPEN

Een goede samenleving draait om sociale cohesie, onderling respect, veiligheid en het gevoel erbij te horen. NatúúrlíjkHouten gelooft dat je een gemeente niet alleen bouwt met stenen, maar vooral met mensen. Nabuurschap is ons fundament.

Elkaar kennen en helpen maakt het verschil. Betrokkenheid vergroot het welzijn, versterkt de gemeenschapszin en bevordert zelfredzaamheid. Een samenleving waarin nabuurschap centraal staat, is inclusiever, duurzamer en beter voorbereid op maatschappelijke uitdagingen. Het leidt tot meer geluk en minder eenzaamheid.

Samen verder bouwen betekent voor ons:

- wijken waar mensen elkaar kennen en helpen;
- hulp die snel en eenvoudig te vinden is;
- plekken die uitnodigen tot ontmoeting;
- een levendige sport- en cultuuractiviteiten in elke wijk;
- sterke samenwerking tussen alle maatschappelijke partijen.

6

Onze visie

NABUURSCHAP ALS BASIS, ZORG DICHTBIJ

Als mensen elkaar kennen, komt hulp sneller op gang en voelt een buurt als thuis. Daarom wil NatúúrlíjkHouten dat elk nieuw (ver)bouwproject niet alleen woningen oplevert, maar ook bouwt aan gemeenschap. We sturen in projecten bewust op een gezonde mix van starters, gezinnen en senioren (huur, koop én betaalbaar). We denken mee over ontmoetingsruimten: een logisch pleintje, een centrale plek, looproutes waar je elkaar vanzelf tegenkomt. Zo ontstaat ruimte voor verbinding, informele zorg en nabuurschap.

Zorg begint tussen mensen

Voor NatúúrlíjkHouten is zorg geen apart systeem, het is iets dat begint tussen mensen. Als burens, familie en vrienden elkaar kennen, wordt sneller aan de bel getrokken. Hulp blijft menselijk en behapbaar. Hoe eerder je erbij bent, hoe eenvoudiger de oplossing.

Met nabuurschap als eerste lijn houden we zorg nabij, herkenbaar en betaalbaar.

Daarom zetten we in op een sterke sociale basis:

- informele zorg: mantelzorgers, vrijwilligers, verenigingen, clubs, kerken;
- formele ondersteuning: welzijn, huisarts, jeugd- en Wmo-teams (Wet maatschappelijke ondersteuning).

We zorgen dat deze partijen elkaar makkelijk weten te vinden. De cirkel rond de inwoner met een hulpvraag (familie, mantelzorgers) wordt actief betrokken bij de oplossing. We werken zoveel mogelijk met 1 herkenbaar aanspreekpunt, 1 plan, korte lijnen en een warme overdracht.

Met de (dubbele) vergrijzing en krapte in de zorg zetten we in op preventie (welzijn, bewegen, daginvulling, mentaal welbevinden). We binden zorg- en onderwijstalent aan Houten met leerwerkplekken, samenwerking met scholen én door gericht gebruik te maken van onze huisvestingsverordening die voorrang geeft aan zorg- en onderwijspersoneel.

SPORT, CULTUUR EN SPEL ALS RUGGENGRAAT VAN EEN VITALE SAMENLEVING

Verenigingen, sportclubs, kerken, erfgoed, muziekscholen, ateliers en buurtpodia verbinden generaties, versterken mentale veerkracht en geven identiteit aan buurten en aan Houten.

De bloeiende Houtense verenigingen vormen de basis voor verbinding tussen groepen. We investeren in kleinschalige, toegankelijke initiatieven en faciliteren wat er leeft in de gemeente.

Spelen als basis voor groei en ontmoeting

Naast georganiseerde sport en cultuur, is spelen de basis van opgroeien én ontmoeten.

NatúúrlijkHouten wil dat kinderen en jongeren in elke wijk elke dag veilig en dichtbij kunnen spelen en bewegen. We zetten ons in voor natuurlijke speelplekken, kleine speelmogelijkheden tussen de huizen, uitdagende plekken voor oudere jeugd en veilige loop- en fietsroutes van huis naar school en sport. We maken speelplekken toegankelijk en betrekken kinderen, ouders en omwonenden bij ontwerp en beheer. Niet overal grote toestellen. Wél veel kleine aanleidingen om te spelen. Bankjes om te rusten, te ontmoeten en (bij) te praten. Plekken waar generaties elkaar ontmoeten. Zo groeit nabuurschap spelenderwijs.

7

Wat hebben we bereikt

- **Wonen begint met ontmoeten**
Bij de herontwikkeling van sociaal cultureel centrum De Grund is op ons verzoek een gemeenschappelijke ruimte geborgd. Inclusief afspraken over eigendom, beheer en gebruik. Zo krijgt nabuurschap en informele zorg écht een plek.
- **Sterke sociale basis op koers**
We hebben de nieuwe **Sociale Koers 2026–2029** vastgesteld. Met meer focus op preventie, samenwerking en duidelijke maatschappelijke waarde per subsidie. Dit betekent: minder versnippering, meer effect voor inwoners.
- **Maatschappelijke partners niet verrassen**
Bezuinigingen waren helaas onvermijdelijk. Maar we hebben voorkomen dat maatschappelijke en culturele organisaties dubbel geraakt werden. Door bezuiniging én door het uitblijven van indexatie. Voor sportverenigingen hebben we gekozen voor overleg: Eerst samen een plan maken, daarna pas bedragen vaststellen. Zo worden clubs niet overvallen en kunnen ze meedenken.
- **Cultuur verbindt**
De herijkte cultuurvisie is vastgesteld. Met cultuurparticipatie als motor voor verbinding. We hebben aandacht gevraagd voor broedplaatsen en kleinschalige wijkinitiatieven.
- **Theater mét oog voor amateurs**
We hebben ingestemd met een gemeentelijke lening aan Theater aan de Slinger voor een tweede balkon. Daarbij hebben we aandacht gevraagd voor maatwerkafspraken met lokale gezelschappen zodat ook zij hier terecht kunnen blijven.
- **Sociaal vastgoed met regie**
NatúúrlijkHouten pleit voor een integrale visie op maatschappelijk vastgoed. Niet alleen vanuit stenen, maar ook vanuit maatschappelijke waarde. Daarom wilden wij niet dat het huidige Huis van Houten gesloopt zou worden zonder tijdelijk plan voor het ‘gat’ of zonder goede tijdelijke huisvesting voor maatschappelijke partners.
- **Geen padelbaan naast het Hospice**
We hebben publiekelijk vragen gesteld en ons uitgesproken tegen de mogelijke komst van een padelbaan naast het Hospice. We zijn vóór goede voorzieningen voor padel, maar bewaken ook een stille, passende omgeving voor het Hospice. Deze functies horen niet pal naast elkaar.
- **Mantelzorg steviger gepositioneerd**
De nieuwe mantelzorgvisie is vastgesteld. We hebben de wethouder gevraagd extra logeersplekken te realiseren voor 24-uurs respijtzorg. Zodat mantelzorgers het langer volhouden.
- **Zorg en inclusief werk**
Een nieuwe was- & strijkservice is betaalbaarder voor zorgbehoevenden met een indicatie voor huishoudelijke hulp. Tegelijkertijd zijn er werkplekken gecreëerd voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Zo wordt de zorg ontlast én er ontstaan nieuwe banen.

- **Extra zwaardere zorgplekken**
We hebben ingestemd met het plan om 70 - 90 woonzorgeenheden te realiseren voor zware zorg in het oude saunacomplex op Tuibrug 4. We pleitten nadrukkelijk voor een integrale visie op wonen én zorg en het betrekken van lokale zorgpartners.
- **Minima sneller geholpen**
De minimaregelingen zijn vereenvoudigd en beter vindbaar. Dit betekent: sneller hulp, minder papierwerk.
- **Eerlijker woonkansen**
In de nieuwe huisvestingsverordening is voorrang vastgelegd voor jongeren uit Houten, leraren en zorgmedewerkers. Zij maken meer kans op een betaalbare woning.

Wat NatúúrlijkHouten wil

NABUURSCHAP & VERBINDEN

Sterke wijken ontstaan waar mensen elkaar regelmatig tegenkomen en iets **samen** doen. NatúúrlijkHouten versterkt wat al werkt — zonder het van inwoners over te nemen.

9

- ❖ **De kracht van eigen initiatieven**
We bouwen voort op wat er al is. Denk aan initiatieven als De Wakkere Akker en Houten zwerfvuilarm én rijk aan contact.
We helpen buurtinitiatieven groeien, zoals straatplantdagen, deelkasten en boekenruilkastjes, speelmiddagen en buurtbankjes.
NatúúrlijkHouten gelooft in de kracht van creativiteit, motivatie en inwoners die samen aan de slag willen. De gemeente faciliteert, neemt niet over en biedt ruimte. Sommige wijken vragen extra aandacht. In het centrum blijkt men elkaar minder te kennen en is er meer eenzaamheid. Daar zijn aanvullende initiatieven nodig vanuit welzijns- en opbouwwerk.
- ❖ **Makkelijk maken**
De kleine dingen moeten eenvoudig geregeld kunnen worden. De nadruk ligt op doen, niet op formulieren. Een buurtcoach als vast aanspreekpunt, een materiaalpool en een snel microbudget voor buurtinitiatieven (met lichte toets en snelle fiattering).
- ❖ **Ontmoeten als ontwerpeis bij bouwprojecten**
Waar we bouwen of herinrichten, zorgen we voor bruikbare ontmoetingsplekken.
We maken heldere beheerafspraken met bewoners en verenigingen. We hebben oog voor een mix van doelgroepen (koop en huur), meer-generatiewoningen en hofjes, hospita's en kamers met aandacht. Gemeenschap ontwerp je bewust.

❖ **Iedereen kan meedoen, veilig en zichtbaar**

In Houten moet iedereen zich veilig voelen en mee kunnen doen, op straat, op school en bij de club. We ondersteunen scholen en sportverenigingen met concreet anti-pest- en sociaal veiligheidsbeleid.

In de **openbare ruimte** kiezen we voor:

- aanpak van (straat)intimidatie;
- betere verlichting en zichtlijnen op kwetsbare route;
- laagdrempelige (anonieme) meldopties met zichtbare opvolging.

We zetten ons in voor **toegankelijkheid**:

- duidelijke routes;
- prikkelarme tijdvakken bij evenementen;
- hulpmiddelen zonder gedoe.

❖ **Discriminatie**

Het meldpunt discriminatie maken we zichtbaar in alle gemeentelijke kanalen. We markeren zicht- en herdenkingsdagen om te laten zien: je hoort erbij. NatúúrlijkHouten wil spanningen niet laten verharderen, maar omzetten in gesprek, respect en veilig gedrag.

❖ **Vluchtelingenopvang: voor én met elkaar**

We hebben het goed in Houten. Als elke gemeente doet wat ze kan, lukt opvang in heel Nederland beter. NatúúrlijkHouten neemt die verantwoordelijkheid. Met oog voor rust, orde en nabuurschap. We willen een duidelijk kader voor vluchtelingenopvang, zodat de randvoorwaarden vooraf vaststaan. Dat kader is leidend voor besluiten over specifieke locaties.

We kiezen voor:

- een goede mix (dus niet alleen alleenstaande mannen);
- duidelijke afspraken over veiligheid, omvang, duur, beheer, daginvulling en samenwerking;
- transparante vastlegging van kosten en verantwoordelijkheden;
- ruimtelijke inpassing en leefkwaliteit, met eisen aan ontwerp en omgeving.

We blijven in gesprek met inwoners en ondernemers. Niet één keer, maar doorlopend. We werken met:

- een vast proceskader;
- een jaarplan en jaarverslag;
- periodieke evaluaties (rust in de wijk, beheer, dagbesteding, doorstroom);
- vaste aanspreekpunten in de wijk.

Vanaf dag 1 creëren we kansen voor vluchtelingen om mee te doen: taal, school en werk, sport en verenigingen. We kiezen nadrukkelijk voor duurzame opvang die past bij Houten, met hoge kwaliteit van locatie en beheer.

Zoals het er nu naar uit ziet is dat de Essenkade als aan bovenstaande randvoorwaarden wordt voldaan, waarbij het uitgangspunt is dat de Doornkade een bedrijventerrein blijft met een enkele maatschappelijke voorziening die daarbij past. Langdurige noodopvang in tijdelijke containers met extra beperkte leefruimte (de helft van de ruimte van reguliere opvang) hoort daar niet bij.

We houden de uitvoering voorspelbaar, kunnen bijsturen waar nodig en bouwen stap voor stap aan nabuurschap. Voor huidige én nieuwe Houtenaren.

ZORG DICHTBIJ

Wonen, zorg en welzijn in samenhang; nabuurschap eerst.

NatúúrlijkHouten kiest voor buurten waar wonen, zorg en welzijn vanzelf samenwerken. We stimuleren kleinschalige hofjes en meer-generatiewoningen. Zodat nabuurschap groeit: je ziet elkaar, helpt elkaar en signaleert eerder.

We zetten preventie en welzijn voorop. Wat in de wijk niet vanzelf ontstaat, ondersteunen we gericht. Samen met Van Houten & Co, zorgpartners, het Sociaal Team en de vele sterke inwoners- en vrijwilligersinitiatieven die Houten rijk is. De focus ligt op laagdrempelige ontmoeting, praktische steun en aandacht voor eenzaamheid en mantelzorg.

Bij nieuwe (ver)bouwprojecten en bestaande complexen met veel zorgvraag leggen we, samen met zorgverzekeraars en aanbieders, vast dat geclusterde wijkverpleging en vaste wijkteams de voorkeurswerkwijze zijn. Met routebundeling en korte lijnen naar het Sociaal Loket, huisarts en welzijn. Zo zien inwoners vaker dezelfde gezichten, daalt de reistijd en nemen overdrachtmomenten af. Mét behoud van keuzevrijheid en ruimte voor specialistische zorg.

Een Huis van Houten is onmisbaar

Onze maatschappelijke partners zijn cruciaal voor welzijn, zorg, taal, digitale vaardigheden en ontmoeting. De gemeente moet een betrouwbare partner zijn: geen verrassingen in budgetten, maar tijdig overleg en meerjarige afspraken.

Het huidige gebouw van het Huis van Houten is afgeschreven en lekt. We willen vóór eind 2026 duidelijkheid en een goede tijdelijke huisvestingsoplossing op een centrale locatie in Houten. Geen sloop zonder plan voor tijdelijke invulling.

Uiteindelijk willen we een nieuw Huis van Houten in het centrum. Als plek waarin alle sociaal-maatschappelijke functies samenkomen. Expliciet ontworpen op ontmoeten en meedoen.

Daar waar andere maatschappelijke partijen op tijdelijke locaties zitten, willen we ook dat hier betere, structurelere afspraken over gemaakt worden. Zonder deze functies verarmt het sociale weefsel van Houten.

Uitbouwen van het Sociaal Plein, nog meer één herkenbare ingang

Voor inwoners is steeds meer laagdrempelige ondersteuning beschikbaar. Zoals via Het Sociaal Plein. Dat mag nog verder worden uitgebouwd:

- één loket;
- één duidelijk telefoonnummer of app-kanaal;
- snelle reactie;
- iemand die meedenkt tot het geregeld is.

Of het nu gaat om ondersteuning vanuit de Wmo, wonen, zorg, welzijn, werk of geldzaken; inwoners moeten snel en eenvoudig geholpen worden. Wie het zelf kan regelen, wordt gestimuleerd dat ook te doen (bijvoorbeeld huishoudelijke hulp of een hulpmiddel dat men zelf kan bekostigen). Zo blijft gemeentelijke ondersteuning beschikbaar voor wie het écht nodig heeft.

Inwoners die hulp of zorg aanvragen, hebben recht op gratis, onafhankelijke ondersteuning bij keuze, aanvraag of bezwaar. Daarom zou de onafhankelijke sociaal ombudsman/vrouw verbonden moeten zijn aan het Sociaal Loket. Met een duidelijke signaalfunctie richting college en raad.

Werk, inkomen & schulden

Geldzorgen vragen om rust en een snelle, duidelijke route. NatúúrlijkHouten wil dat inwoners zo makkelijk mogelijk bij de juiste hulp komen. We zijn voorstander van een saneringskrediet: wie schulden heeft, kan via WIL (Werk en Inkomen Lekstroom) één nieuwe, betaalbare lening krijgen waarmee alle oude schulden in één keer worden afbetaald. Daarna blijft er één vast maandbedrag over. Dat geeft rust en overzicht. Meld je je aan voor hulp? Dan pauzeren we tijdelijk de gemeentelijke incasso. Eerst rust, dan oplossen.

We koppelen geldhulp altijd aan meedoen. Zoals sport, muziek of cultuur, zodat kinderen niet afhaken.

Voor wie (opnieuw) kan werken, bouwen we aan een Houtense werkroute: via verenigingen en sociale ondernemingen naar leerwerk en baan, met lokale werkgevers.

Zo maken we hulp vindbaar en menselijk. Niet alleen papierwerk, ook perspectief.

Dakloosheid, voorkomen en snel onderdak

Ook in Houten zien we de eerste signalen van (dreigende) dakloosheid. NatúúrlijkHouten wil dit voorkomen door vroeg in te grijpen en snel perspectief te bieden. Concreet:

- Alle Houtense jongeren worden bij 18 jaar (met toestemming) ingeschreven bij DĀK/WoningNet.
- We zetten ons in voor een Tussenvoorziening in Houten: onderdak, opvang en begeleiding voor kwetsbare mensen en gezinnen die dakloos zijn, dreigen te worden of een steuntje in de rug nodig hebben. Vanuit deze voorziening helpen we hen om weer een zelfstandig leven op te bouwen.

Daarnaast organiseren we tijdelijke woonplekken voor wie onverwacht écht zonder huis zit, bijvoorbeeld na een scheiding. Dat doen we via logeerwoningen, benutting van leegstaande panden en andere snelle, veilige oplossingen.

NatúúrlijkHouten kiest voor menswaardige opvang, dichtbij en met perspectief.

Mantelzorg waarderen en ontzorgen

Mantelzorg doe je uit liefde en betrokkenheid. Maar zonder mantelzorg loopt Houten vast. De waardering voor de mantelzorgen zien we met name in het bieden van erkenning, praktische steun en ademruimte.

Dat doen we door te zorgen voor goede vormen van respijtzorg. Ook voor zwaardere en 24-uurs zorg. Zodat mantelzorgers het vol kunnen houden, en weten dat ze er niet alleen voor staan.

Hospice Kromme Rijnstreek: rust en ruimte om waardig te zorgen

NatúúrlijkHouten staat voor het hospice als een plek van rust en menselijkheid.

We steunen de wens tot uitbreiding en goede bereikbaarheid. En bewaken een stille, passende omgeving. Daarom: géén geluidsintensieve functies, zoals een padelbaan, pal naast het hospice. We zetten ons in voor:

- heldere ruimtelijke kaders;
- voorspelbare vergunningen;
- actieve steun aan het netwerk van professionals en vrijwilligers die hier onmisbare zorg bieden.

Een waardige omgeving voor de laatste levensfase verdient zorgvuldige keuzes, in ruimte, rust en respect.

Huisartsenpost en bereikbaarheid.

Het is onwenselijk dat er 's avonds en in het weekend geen volwaardige huisartsenpost in Houten is. Hoewel dit regionaal is georganiseerd en door de druk op de zorg niet snel te veranderen is, vindt NatúúrlíjkHouten het belangrijk om dit te blijven evalueren.

We pleiten voor heldere afspraken over maximale reistijd, daar waar mogelijk de inzet van telezorg en zoveel mogelijk (extra) spreekuren in Houten. We willen met name dat inwoners goed geïnformeerd zijn over waar ze terecht kunnen. Zorg moet vindbaar en bereikbaar blijven. Juist in een vergrijzende gemeente als de onze.

Dementievriendelijke gemeente

Gezien de dubbele vergrijzing vindt NatúúrlíjkHouten het belangrijk om een zo dementievriendelijke gemeente te zijn. We zijn groot voorstander van de huidige werkwijze met casemanagers dementie. Professionals die niet alleen oog hebben voor de dementerende inwoner, maar ook voor de mantelzorgcirkel eromheen. Het bestaande Alzheimer-trefpunt, de mantelzorgondersteuning, de dementietrainingen en mogelijkheden om een duo-fiets te huren zijn belangrijk.

We zien kansen voor verdere verbetering, onder andere in:

- Toegankelijkheid: dementievriendelijke bewegwijzering in gemeentelijke gebouwen en rolstoeltoegankelijke openbare ruimte. Vooral rondom winkelcentra.
- Respijtzorg en daginvulling: uitbreiding van aanbod voor rust, ondersteuning en zinvolle dagbesteding.

NatúúrlíjkHouten kiest voor een gemeente waar mensen met dementie én hun naasten zich gezien, gesteund en welkom voelen.

KINDEREN EN JONGEREN: GAAN WAAR ZE ZIJN

Mentaal sterk opgroeien

Sinds corona is het aantal jongeren met mentale problemen sterk toegenomen.

NatúúrlíjkHouten wil structurele aandacht voor mentale veerkracht. Juist ook voor jongeren die zich niet vanzelf melden. Het onderwijs is daarbij een logische plek: vertrouwd, dichtbij en een natuurlijke eerste ingang voor hulp en ondersteuning.

Onze focus ligt op samenwerking en heldere afspraken tussen scholen, jeugdwerk, jeugdzorg, Sociaal Team, huisartsen, wijkteams en de gemeente. We willen duidelijkheid over wie doet wat, binnen welke termijn en wie koppelt terug. De scholenteams willen we behouden. Zij zitten aan de voorkant en signaleren vroeg.

We zetten ons in voor een goed overzicht per gezin: 1 gezin - 1 plan - 1 regie.

Verenigingen zijn méér dan een plek om te sporten of muziek te maken.

Het zijn plekken waar je plezier beleeft, je thuis voelt, anderen ontmoet. En waar je (mentale) weerbaarheid groeit. Daarom is het belangrijk dat er aanbod, deelname en mogelijkheden zijn voor iedereen. Via bijvoorbeeld de jeugdpass Sport & Cultuur.

Want meedoen maakt verschil, voor jong én oud.

Buitenspelen

Door samen te spelen leren kinderen rekening houden met elkaar, verschillen overbruggen en nabuurschap opbouwen.

Daarom hanteren we de Jantje-Beton-norm:

- voor kinderen tot 9 jaar moet er binnen 5 minuten lopen een speelplek zijn;
- voor oudere kinderen binnen 5 minuten fietsen.

We ontwerpen speelplekken samen met buurt en jongeren. Uitdagende ruimte voor oudere jeugd én veel kleine aanleidingen om te spelen tussen de huizen. Zo blijft Houten in beweging, lichamelijk, creatief én als gemeenschap.

Kinderen floreren als de spanning thuis daalt

NatúúrlíjkHouten vindt het belangrijk dat ouders vroegtijdig ondersteuning kunnen krijgen bij opvoeding en relaties. Dat kan via jeugdwerk, jeugdgezondheidszorg of school. Plekken waar vertrouwen en nabijheid vanzelfsprekend zijn. Bij scheiding pleiten we voor onafhankelijke bemiddeling en mediation en kindgerichte programma's waarin het kind nadrukkelijk een rol krijgt en gehoord wordt. Niet veroordelen, wel ontzorgen. Met het belang van het kind steeds voorop.

Jeugdzorg

Met een sterke sociale basis, aandacht voor mentaal welzijn en goede samenwerking tussen hulpverleners kiest NatúúrlíjkHouten voor:

- preventie;
- vroeg signaleren;
- herkenbare ondersteuning;
- zoveel mogelijk bundeling van hulp.

We willen 1 aanspreekpunt per gezin. Om herhaalde intakegesprekken te voorkomen en de hulp overzichtelijk te houden. Daar waar echt specialistische jeugdhulp nodig is, vinden we regionale samenwerking essentieel. Zo borgen we kwaliteit, verkorten we wachttijden en houden we het zorgaanbod doelmatig én toegankelijk in de regio.

16

SPORT, BEWEGING, KUNST, CULTUUR & ERFGOED – VITALE GEMEENSCHAP

Elke dag een kans om te bewegen

NatúúrlíjkHouten gelooft in beweging dichtbij. Veilige, prettige en groene loop- en fietsroutes, bruikbare buitenplekken met mogelijkheden om te bewegen en te ontmoeten.

Sterke clubs, verenigingen en vrijwilligers

Verenigingen vormen de ruggengraat van onze samenleving. Sport en cultuur verbinden generaties, culturen en mensen — en brengen gezondheid én vriendschap. NatúúrlíjkHouten wil dat de gemeente dit actief ondersteunt, met:

- betrouwbare, meerjarige afspraken;
- slim gebruik van ruimten;
- ontzorgen waar dat kan;
- mogelijkheden voor cofinanciering;
- hulp bij zichtbaarheid en het behouden van vrijwilligers.

Want waar verenigingen bloeien, groeit gemeenschap.

Kunst, Cultuur & Erfgoed: dichtbij en verbindend

Houten heeft een stevig en prachtig aanbod aan kunst en cultuur. NatúúrlíjkHouten wil structureel investeren in lokale verenigingen en aanbieders. We zetten ons in voor continuïteit, ondersteuning van vrijwilligers en voldoende repetitieruimte. We kiezen voor cultuur die je meedoet en meemaakt. In je straat, op school, bij je vereniging en in het buurthuis of de ontmoetingsruimte.

Laagdrempelig, lokaal en toegankelijk. Zo versterken we nabuurschap, mentaal welbevinden en kansengelijkheid. Houten telt meer dan 200 culturele aanbieders. Die diversiteit maken we graag zichtbaar met een jaarlijkse huis-aan-huis gids.

We ondersteunen initiatieven zoals de Kunstfietsdagen, Struinen in de Tuinen, Gluren bij de Buren en de Monumentendag. Daarbij koesteren we de lokale musea en het erfgoed, zij spelen een belangrijke rol in het verbinden van mensen met de kennis en historie van Houten en haar positie binnen het Kromme Lijn Linielandschap. Zeker nu we onlangs een belangrijke erkenning hebben gekregen: Houten als achterland van De Neder Germaanse Limes, binnen het Unesco Erfgoed.

Creatieve ruimte en broedplaatsen

Voor creativiteit is experimenteeruimte nodig. NatúúrlíjkHouten pleit daarom voor het creëren van broedplaatsen: plekken waar geëxperimenteerd mag worden en waar creativiteit de ruimte krijgt. Denk aan het betrekken van kunstenaarscollectieven bij het tijdelijk invullen van leegstaande ruimten. Zodat ideeën kunnen groeien en gemeenschappen kunnen bloeien.

We willen ook meer wisselwerking tussen scholen en Houtense makers. Zodat kinderen kunnen ontspannen, hun talenten ontdekken en geïnspireerd raken. De samenwerking tussen scholen en initiatieven zoals de Technieffabriek is al een mooi voorbeeld. Dat kan op creatief vlak nog veel meer vorm krijgen.

Ruimte voor creativiteit is ruimte voor groei van mensen, ideeën en gemeenschap.

Sport en bewegen, houdt Houten vitaal

Houten is bij uitstek een beweeggemeente. Van wandelen, hardlopen en wielrennen in de groenzone en langs de Vijffwal, tot het rijke aanbod van sportverenigingen, zwembaden, fitnesscentra en clubs. Je kunt in Houten sporten op álle niveaus. Van beginner tot topsporter, individueel of in teamverband. NatúúrlíjkHouten wil dit brede aanbod behouden én versterken. We ondersteunen Sportpunt Houten als servicepunt voor vrijwilligerswerving en -scholing en cluborganisatie (bestuur, financiën, ledenbinding, planning en verduurzaming).

Na corona hebben veel verenigingen leden en vrijwilligers verloren. We erkennen deze zorg en helpen gericht vanuit de gemeente. Bijvoorbeeld met wervingscampagnes en praktische ondersteuning.

Inclusieve sport

Sport verbindt mensen. Inclusieve sportinitiatieven dragen bij aan gezondheid, ontmoeting en wederzijds begrip. Daarom vindt NatúúrlijkHouten het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Via het Jeugdfonds Sport & Cultuur en onze armoede-aanpak zorgen we dat elk kind kan deelnemen. Daarnaast willen we meer inzicht in de mogelijkheden én tekorten rond aangepast sporten. We willen ook doelgroepen die nu weinig sporten actief stimuleren. Bijvoorbeeld via Welzijn op Recept en aandacht voor jonge ouders om na het krijgen van kinderen (weer) in beweging te komen.

Want sport is méér dan bewegen. Het is meedoen, erbij horen en je goed voelen.

Topsport

Naast breedtesport waarderen we ook de topsport in Houten. Zeker waar die een voorbeeldfunctie heeft en het clubleven versterkt. Topsport kan bovendien bijdragen aan citymarketing en zo het imago van Houten versterken. NatúúrlijkHouten ziet de rol van de gemeente vooral als:

- faciliterend en ondersteunend;
- bij noodzakelijke aanpassingen van accommodaties;
- bij de organisatie van sportevenementen.

We kiezen niet voor extra subsidies. Wel voor slimme samenwerking en zichtbare waardering.

18

Sport accommodaties houden we toegankelijk, betaalbaar en toekomstbestendig

We willen dat sportvoorzieningen optimaal worden gebruikt. Velden, sporthallen en gymzalen van scholen worden efficiënt ingepland en waar mogelijk ook 's avonds en in het weekend benut. Het zwembad blijft een basisvoorziening in Houten. Samen met gebruikers en de exploitant zoeken we naar manieren om het zwembad duurzaam en betaalbaar te houden. We kijken daarbij naar energieverbruik, onderhoudskosten en het slim omgaan met piekcapaciteit.

ONDERWIJS: DICHTBIJ, PASSEND EN TOEKOMSTVAST

De gemeente is niet verantwoordelijk voor de lesinhoud, dat ligt bij scholen zelf. Maar wél voor de huisvesting en de randvoorwaarden die goed onderwijs mogelijk maken. Denk aan:

- geschikte locaties;
- bereikbaarheid en veiligheid;
- sport- en cultuuraanbod;
- jeugdzorg;
- leerlingenvervoer.

NatúrlíjkHouten wil dat deze voorwaarden op orde zijn — zodat kinderen veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien.

Basisonderwijs

NatúrlíjkHouten vindt dat kinderen dicht bij huis, lopend of met de fiets, naar school moeten kunnen. Daarom vragen we aandacht voor de verkeerssituaties en veiligheid rondom scholen.

We pleiten voor passende schoollocaties per wijk. Bij voorkeur niet versnipperd over meerdere panden (zoals nu bij De Bijenkorf). En elke kern, ook in Tull en 't Waal, een volwaardige basisschool. Sluiting mag pas aan de orde zijn nadat is gekeken naar combinatiemogelijkheden. Bijvoorbeeld een integraal kindcentrum, opvang of dorpsfunctie. Want goed onderwijs begint met bereikbaarheid, veiligheid en samenhang.

19

Voortgezet Onderwijs

Met drie middelbare scholen heeft Houten een breed aanbod. Er zijn verkenningen geweest voor een onderwijscampus bij De Kruisboog, waar Het Houtens en De Heemlanden zouden samenkomen. NatúrlíjkHouten is vooralsnog van mening dat het huidige pand van De Heemlanden nog van voldoende kwaliteit is. Renovatie of optimalisatie op de huidige locatie ligt daarom meer voor de hand. Tenzij een onafhankelijke gebouw- en scenariovergelijking overtuigend aantoont dat verplaatsing over de hele levensduur beter is voor de onderwijskwaliteit, bereikbaarheid en financiën. Verplaatsing kan alleen met een sluitende businesscase, waarbij opbrengsten uit herontwikkeling van de huidige locatie aantoonbaar de meerkosten dekken. We doorlopen dit proces transparant, samen met schoolbestuur, team, ouders en de buurt.

Want goed onderwijs vraagt om zorgvuldige keuzes. In ruimte, samenwerking en toekomstvisie.

Wat NatúúrlijkHouten wil

❖ **Sterke buurten**

In 2030 laat de Monitor Sociale Kracht voor de verschillende buurten een score boven de 8 zien en geen enkele buurt onder de 7. Eenzaamheid daalt aantoonbaar in alle buurten. Mentale weerbaarheid (in het bijzonder onder jongeren) is gestegen.

❖ **Ontmoeten als ontwerpeis**

In meer dan 80% van de komende grote (ver)bouwprojecten is expliciet aandacht besteed aan ontmoeting in het ontwerp (ruimte/plek/route + beheerafspraken).

In de komende vier jaar willen we dat er minimaal vijf extra gelegenheden in buurten, parken en buurtkamers gecreëerd zijn om elkaar te kunnen ontmoeten.

❖ **Nabuurship makkelijk maken**

In 2030 is één duidelijk aanspreekpunt (buurtcoach) die zonder veel papierwerk makkelijk kleine voorzieningen kan regelen voor activiteiten.

❖ **Toename van buurtacties**

Stijging van 25% voor aanvragen uit het inwonersfonds voor nieuwe buurtacties (opschonen, plantdag, buurtfilm, speelmiddagen, bankjes, zwerfvuil).

We moedigen aan dat er meer projecten van de grond komen waarin delen centraal staat. Van woning-, auto-, witgoed- en gereedschap delen tot buurttuinen en gezamenlijke moestuinen. NatúúrlijkHouten wil tot 2030 minimaal 10 projecten positief uitlichten, want wie deelt draagt actief bij aan de ontwikkeling van de samenleving.

❖ **Vluchtelingenopvang**

In de komende vier jaar haalt Houten de doelen voor de opvang van statushouders elk jaar. En draagt vóór 2030 bij aan het opvangen van vluchtelingen. Waarbij vooraf een duidelijk kader is vastgesteld over omvang, duur, beheer en samenwerking.

❖ **Huis van Houten**

In 2026 is er een (tijdelijke) oplossing voor de huisvesting van de maatschappelijke partijen in het huidige Huis van Houten. Voor andere maatschappelijke partijen in tijdelijke locaties wordt helderheid geboden over de toekomst. Voor de Voedselbank Houten is een nieuwe locatie beschikbaar. Uiterlijk 2035 is er een permanente oplossing: een prachtig Houtens-waardig nieuw Huis van Houten, expliciet ontworpen op ontmoeten en meedoen.

❖ **Samenwerking zorg en welzijn**

Scholenteams blijven intact en in 2026 wordt door de verschillende zorg en welzijnspartners een samenwerkingskader uitgewerkt (rollen, regie, termijnen, warme overdracht, privacy). Om de samenwerking en onderlinge afspraken nog meer te verstevigen.

Decentrale buurtzorg is meer zichtbaar in de wijk. We zetten ons in om de zorg die zorgaanbieders geven meer publicitaire aandacht te geven. Omdat zij er mede voor zorgen dat inwoners in hun eigen woonomgeving kunnen blijven wonen.

❖ **Dakloosheid voorkomen**

Alle Houtense jongeren worden bij 18 jaar (met hun toestemming) ingeschreven bij DĀK/WoningNet.

In 2030 hebben we een Tussenvoorziening in Houten. Met 20 bedden, waar onderdak, opvang en begeleiding aan kwetsbare mensen en gezinnen geboden kan worden.

❖ **Uitbreiding Hospice**

In 2030 is de door het Hospice gewenste uitbreiding gerealiseerd

❖ **Uitbouwen Sociaal Plein**

In 2030 1 loket, 1 duidelijk telefoonnummer of app-kanaal, snelle reactie en iemand die meedenkt tot het geregeld is.

❖ **Meer logeerrespijtzorg**

Op korte termijn zijn er meer mogelijkheden voor logeerrespijtzorg in de regio en uiterlijk 2030 in Houten. Juist ook voor zorg die 24/7 geleverd moet worden.

❖ **Zichtbaarheid Sport & Cultuur**

In 2027 verschijnt weer de jaarlijkse huis-aan-huis cultuur & verenigingsgids. In 2028 zien we een toename in de deelname (van in het bijzonder jongeren) aan het verenigingsleven.

Hoofdstuk 3 Bouwen en Wonen

GROEN EN SOCIAAL BOUWEN MET BEHOUD VAN HET HOUTENSE KARAKTER

NatúúrlijkHouten kiest bewust voor bouwen waar je over 40 jaar nog trots op bent, duurzaam én sociaal. Met aandacht voor biodiversiteit, ontmoetingsplekken en nabuurschap als uitgangspunten voor elk ontwerp.

Houten heeft een **uniek stedenbouwkundig concept** waarin stenen niet centraal staan, maar mensen. We zijn een modeldorp waar, dankzij de verkeersveilige infrastructuur, fietspaden en rondweg die wijken omarmt, gebouwd wordt aan gemeenschappen. En dat willen we graag zo houden.

Enkele jaren geleden dreigde Houten een verkeerde afslag te nemen met een nieuwe ruimtelijke koers. De massaal geuite wens om vast te houden aan het Houtense stedenbouwkundige concept was voor NatúúrlijkHouten een belangrijke drijfveer om een nieuw geluid te laten horen.

In Houten nemen we de **groene woonomgeving** serieus. Die moet je koesteren en verder versterken, ook vanwege de klimaatverandering.

De afgelopen vier jaar hebben we - op straat, in de gemeenteraad en op het provinciehuis - steeds uitgedragen dat we natúúrlijk willen bouwen. Maar dan wel op een manier die past bij Houten, met behoud van het Houtense DNA.

22

Wat hebben we bereikt

- NatúúrlijkHouten heeft een nieuw kader vastgesteld voor de stedenbouwkundige ontwikkeling van Houten. Dit Houtens DNA, bestaat uit 10 kernwaarden die richting geven aan hoe we bouwen: duurzaam, sociaal en met behoud van het Houtense karakter.
- We hebben ervoor gezorgd dat:
 - de Rondweg in Noordwest niet wordt verlegd;
 - de bouwkoers is verlegd van de snelwegzone in Noordwest naar groen bouwen in Houten-Oost;
 - dat we anders bouwen in het gebied Centrum–Molenzoom–Koppeling (CMK).
- We hebben de groenstructuren in de overgang naar buurgemeenten behouden. Zo beschermen we de gezonde en gewaardeerde leefomgeving tegen het vastgroeien aan Utrecht en Nieuwegein.
- Met breed draagvlak in de gemeenteraad én onder inwoners zijn nieuwe gebiedsvisies vastgesteld voor CMK en Houten-Oost. Deze visies ademen lef, vernieuwing, ambitie en doorzettingsvermogen.
- Ook zijn er nieuwe afspraken gemaakt met **Woonin**: tussen 2022 en 2040 worden **1.550 sociale huurwoningen** toegevoegd: **650 in CMK en 900 in Houten-Oost**.

- Er worden 88 appartementen gerealiseerd aan de Randhoeve 221.
- Het KPN gebouw aan de Koppeling wordt getransformeerd tot 234 appartementen voor starters en mensen met een binding met Houten.
- Hofstad IVb gaat van start met 108 woningen.
- In de Grund komt een woongemeenschap van 30 seniorenwoningen met een gemeenschappelijke ontmoetingsruimte waarbij de realisatie plaatsvindt door de toekomstige bewoners via Collectief Particulier Opdrachtgeverschap.
- Herontwikkeling voormalige schoollocatie Beverakker tot een kleinschalige woongemeenschap met circa 40 woningen met een gemeenschappelijke ontmoetingsruimte en gedeelde tuin.
- Het is gelukt om in het Oude Dorp 24 duurzame woningen toe te voegen:
 - Plein 10/Kolensteeg;
 - Plein 23/Schildersgang;
 - De Monarch.
- In 't Goy en Schalkwijk zijn nieuwe uitbreidingsplannen tot stand gekomen, met veel inbreng van de eigen inwoners:
 - in 't Goy krijgt plan Kerkzicht 54 woningen;
 - in Schalkwijk is project Wickegaard inmiddels afgerond;
 - het plan voor 154 woningen in de Grote Driehoek krijgt nu echt vorm.

NatúúrlijkHouten blijft bouwen aan een toekomst die past bij Houten: groen, sociaal en gedragen.

Wat NatúúrlijkHouten wil

CMK-GEBIED

NatúúrlijkHouten wil dat de bouw van 2.000 woningen in het CMK-gebied tot 2040 op een verantwoorde manier gebeurt. Verdichting mag nooit ten koste gaan van leefkwaliteit, nabuurschap of het Houtense karakter - dat blijft leidend: kleinschalig, herkenbaar Houtens, maximaal 6 hoog en dan vooral met oplopende hoogte richting het spoor. Daarbij is het incidenteel op specifieke locaties wel mogelijk om hoger te bouwen. Bijvoorbeeld op Het Rond naast de al bestaande toren en bij de rotonde Molen/Koppeling.

Daarom kiezen wij voor:

- ❖ **Bouwen mét de gemeenschap:**
 - We bouwen verder op basis van de gebiedsvisie CMK, samen met inwoners.
 - Direct belanghebbenden, bewoners en bewonersgroepen, worden proactief betrokken.
 - Participatie is méér dan een inspraakavond. Het is tijdige informatie, meedenken, meepraten én terugkoppeling.
 - Zo ontstaat nabuurschap al vóór de eerste steen is gelegd.
- ❖ **Regie en deskundigheid:**
 - De gemeente houdt de regie over de woningbouwprojecten, op cluster- én gebiedsniveau.
 - In overleg met o.a. projectontwikkelaars, Woonin, HDSR en Stedin.
 - Het gemeentelijk projectteam krijgt deskundige medewerkers op regievoering, onderhandeling en participatie. Die zich langdurig verbinden aan Houten.

❖ **Bouwen met waarden:**

We bewaken de kernwaarden van NatúúrlijkHouten:

- groen en biodiversiteit,
- autoluw en gezond wonen,
- klimaat adaptief en levensloopbestendig,
- ruimte voor nabuurschap en woonvariatie.

❖ **Woningen voor iedereen:**

- We realiseren een goede mix van (sociale) koop en (sociale) huur, voor verschillende doelgroepen.
- Het aantal woningen is een uitkomst, geen doel op zich.
- We sluiten aan bij de wensen van huidige én toekomstige bewoners.

❖ **Heldere uitvoering en monitoring:**

- We zetten in op ambitieuze en controleerbare uitvoeringsplannen, met duidelijke mijlpalen.
- Monitoring door inwoners en gemeenteraad moet goed mogelijk zijn.

❖ **Hart van Houten blijft kloppen:**

- Van Houten & Co, de bibliotheek en het gemeentehuis houden een plek in het centrum.
- We hebben geageerd tegen de sloop van Het Huis van Houten, omdat de visie ontbrak.
- Wij zijn voor compacte huisvesting van gemeente en maatschappelijke instellingen, gecombineerd met woningbouw.
- Een nieuw Huis van Houten waarin ook de gemeentelijke organisatie en vergader ruimten zijn geïntegreerd, is voor ons een goede optie.

❖ **Meer groen, meer gezondheid:**

Vergroening van de openbare ruimte is voor ons een must. Wetenschappelijk bewezen:

- een groene omgeving bevordert de gezondheid van jong en oud;
- bomen verhogen de leef kwaliteit, vangen CO₂ op en verminderen hittestress.

❖ **Wonen voor mens én natuur:**

- Onze woningen mogen ook woonruimte zijn voor flora en fauna.
- We stimuleren beleid voor groene gevels, groene daken en nestgelegenheid voor vogels.

MODELWIJK HOUTEN-OOST

We zijn er trots op dat het gebiedsplan **Houten-Oost: buurtschappen in het Kromme Rijn Linielandschap** met veel inwonersparticipatie is vastgesteld. Hiermee geven we invulling aan ons voornemen om de toekomstige woningbouw in Houten-Oost te realiseren. Deze 2.750 woningen zijn keihard nodig om de doorstroming op de Houtense woningmarkt te bevorderen en de woningnood tegen te gaan.

Na het verwerpen van de Ruimtelijke Koers liep Houten een achterstand op in de concretisering van de woningbouwplannen. Die concreetheid is er nu en die willen we vertalen naar daadwerkelijke uitvoering. Het ontwikkelde plan ademt een sfeer van gezondheid, groen, verbinding en leefgenot.

Wat NatúúrlijkHouten wil

NatúúrlijkHouten wil in Houten-Oost een wijk realiseren die inspireert en groen, innovatief en toekomstbestendig is. We bouwen aan een woonomgeving die gezondheid, leefgenot en klimaatbestendigheid combineert met het Houtens DNA.

- ❖ **Realisatie van 2.750 woningen vóór 2040:**
 - Start bouw: **zo snel als mogelijk is** met een gemiddeld tempo van **350 woningen per jaar**.
 - De wijk wordt letterlijk en figuurlijk **koel**:
 - wateropvang voor hevige regenbuien én droge zomers;
 - veel vitaal groen voor schaduw en verkoeling.
- ❖ **Doorgaan met bouwen — ook in Houten-Oost:**
 - Sinds 2023 is de groeiambitie van Houten vastgesteld op 5.000 woningen.
 - Sommige partijen willen zich beperken tot CMK, maar wij zeggen: geen pas op de plaats maar volle kracht vooruit.
 - Houten-Oost past perfect bij vernieuwend bouwen anno 2025.
We willen Nederland inspireren met een concept waar je blij van wordt.
- ❖ **Een innovatieve groene wijk:**
 - groen, circulair, bio-divers;
 - autoluw met vernieuwend autobeleid.
- ❖ **Aansluiting op het Kromme Rijn Linielandschap:**
 - Aan de rand van het woongebied komt een groen landschapspark als overloop naar het omliggende gebied.
 - Vanuit Bunnik en Odijk ontstaat een groene horizon, geen stedelijke rand.
 - Oude waterlopen worden ontsloten en geïntegreerd.
 - Slimme planning en groene oplossingen maken het gebied parkachtig en aantrekkelijk.
- ❖ **Groen wonen met Houtens DNA:**
 - Veel woningen in een groene, waterrijke woonomgeving.
 - Uitgangspunt: laagbouw tot 6 lagen.
 - Veel gemeenschappelijke tuinen, beheerd door bewoners.
- ❖ **Autoluw en bereikbaar:**
 - Geen verlegging van de Rondweg nodig.
 - Elektrisch vervoer en parkeren aan de rand worden gestimuleerd.
 - Toegankelijk voor fietsers en voetgangers.
 - Centrum en Castellum binnen 10 minuten fietsen.
 - Verlaagde parkeernorm voor een leefbare wijk.
- ❖ **Voorbeeld van groene stedenbouw:**
 - We zetten ons in voor houtbouw en biobased bouwen met natuurlijke materialen.
 - Houten wordt een voorbeeld voor Nederland: duurzaam, sociaal en verbonden.

BOUWEN ÉN DE TOEKOMSTIGE WOONZORGBEHOEFTE

Houten heeft nog steeds een relatief jonge bevolkingsopbouw. Tegelijkertijd is duidelijk dat het aantal senioren (65+) de komende jaren sterk zal toenemen. NatúúrlíjkHouten wil dat iedereen in Houten prettig, passend en toekomstbestendig kan wonen, van starter tot senior. Daarom zetten we in op slimme doorstroming, nieuwe woonvormen en een groene, toegankelijke leefomgeving en maken we dit concreet door aan te geven wat wij willen.

Wat NatúúrlíjkHouten wil

- ❖ **Verhuistrentjes op gang brengen:**
 - Als een 60-plusser zijn ruime gezinswoning verruilt voor een kleinere, seniorvriendelijke woning, start een verhuistrentje. Met als laatste schakel een woning voor een starter.
 - We steunen de regeling ‘Van Groot naar Beter’ voor huurders.
 - We zijn voorstander van voorrang voor kopers of huurders die een groot huis achterlaten in Houten.
 - Wooncoaches helpen inwoners bezwaren tegen doorstroming te overwinnen.
- ❖ **Ruimte voor particulier initiatief:**
 - CPO’s (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) moeten eindelijk van de grond komen.
 - We willen grond en locaties aanwijzen én verkopen aan particuliere oudereninitiatieven voor groepswonen. Denk aan een knarrenhof of bezielde wonen. Ook op grond die niet van de gemeente is, zoals een vrijkomend boerenerf.
- ❖ **Wooncoaches en comfortabel wonen:**
 - We blijven de inzet van gemeentelijke wooncoaches faciliteren, in samenwerking met Van Houten&Co.
 - Het concept ‘Comfortabel wonen’ helpt senioren nadenken over hun woontoeekomst. Met steun van gemeente, Woonin en vrijwilligers.
- ❖ **Kleine verbouwingen en huis delen:**
 - Meedenken over kleine verbouwingen kan inwoners helpen hun woning te delen. Een slimme manier om woonruimte te benutten.
- ❖ **Seniorvriendelijke wijken:**
 - We starten met het seniorvriendelijker maken van oudere wijken.
 - Denk aan veilige voetpaden, bomenrijke ontmoetingsplekken en goede looproutes.
 - Jaarlijks pakken we gericht een wijk aan. Te beginnen met de meest vergrijsde: Oorden, Erven, Bermen en Akkers.
- ❖ **Het Oude Dorp versterken:**
 - Het **historische hart van Houten** moet een prettige en veilige plek blijven om te wonen en elkaar te ontmoeten.
 - We zetten ons in voor een autoluw dorpsplein, met ruimte voor voetgangers en fietsers.
 - Een eventuele uitbreiding van de Albert Heijn moet samengaan met woningbouw en verkeersveiligheid. Vooral rond de Van Harte-school.

❖ **Meer woonvormen mogelijk maken:**

- We nemen knelpunten weg zodat samenwonen, woningsplitsing en tijdelijke bewoning makkelijker worden, ook in nieuwbouwprojecten.

❖ **Flexibele woningbouw stimuleren:**

- We stimuleren geclusterde, levensloopbestendige en flexibele woningbouw. Bijvoorbeeld door woningen splitsbaar te maken in een beneden- en bovenwoning. Zo spelen we stedenbouwkundig in op wisselende levensfasen.

❖ **Wonen met nabuurschap:**

- Woonconcepten met hofjes, gemeenschappelijke tuinen en ruimten brengen zorg en nabuurschap dicht bij elkaar.
- Dit sluit aan bij de woonzorgvisie van Houten en onze bredere visie op zorg in de wijk: kleinschalig, herkenbaar en verbonden.

BOUWEN VOOR EN MET DE JEUGD

Houten kent veel jongeren die staan te springen om woonruimte. Dat vraagt om creatieve oplossingen én structureel beleid.

Wat NatúúrlijkHouten wil

❖ Tijdelijk wonen op toekomstige bouwgrond:

- Tiny houses en andere flexibele, duurzame woonvormen tijdelijk toestaan op grond die pas later bebouwd wordt.
- Gebruik de tussentijd slim. Bijvoorbeeld voor experimenteel wonen, zoals off-grid oplossingen zonder aansluiting op het openbare net. Zo creëren we snel betaalbare woonruimte én ruimte voor innovatie

❖ Wooningsplitsing en begeleiding:

- Wooningsplitsing vereenvoudigen, zodat jongeren zelfstandig kunnen wonen in een eigen wooneenheid binnen hetzelfde huis.
- Actieve begeleiding helpt jongeren deze stap goed en veilig te zetten.

❖ Collectieve woonvormen voor jongeren:

- Samen met jongeren onderzoeken of er een CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) ontwikkeld kan worden.
- Een woonvorm die past bij hun wensen, levensfase en behoefte aan betaalbaarheid en gemeenschappelijkheid.

❖ Eerlijke toewijzing van woningen:

- In het huidige beleid is geen percentage gereserveerd voor jongeren, terwijl andere doelgroepen wél worden meegenomen.
- Jongeren vissen daardoor te vaak achter het net.
- NatúúrlijkHouten wil nieuwe afspraken: bijvoorbeeld een verplicht percentage van nieuwe woningen voor jongeren tot 35 jaar.

29

WONEN IN EEN GASTVRIJE INCLUSIEVE GEMEENTE

NatúrlíjkHouten vindt het belangrijk dat iedereen zich welkom en thuis kan voelen in Houten, ongeacht achtergrond, levensfase of woonbehoefte.

Wat NatúrlíjkHouten wil

- ❖ **Inclusief wonen en bewegen:**
 - De gemeente faciliteert dat inwoners met een beperking of aangepaste woonbehoefte passende woonruimte kunnen vinden.
 - Zorgen voor een toegankelijke openbare ruimte, zodat iedereen zich onbelemmerd kan bewegen in Houten.
- ❖ **Verantwoord migratiebeleid met oog voor mens en maat:**
 - Migratie is van alle tijden. De combinatie van hoge instroom en stagnerende woningbouw vraagt wel om realistische keuzes.
 - Houten moet haar aandeel leveren in het ontlasten van de centrale opvang, zoals in Ter Apel. Met steun van nationale en provinciale afspraken, en met aandacht voor veiligheid en ontmoeting.
- ❖ **Snelle en zorgvuldige integratie van statushouders:**
 - De gemeente bevordert integratie door bedrijven en instellingen te betrekken.
 - Statushouders worden begeleid naar werk, zodat hun talenten en competenties tot bloei komen.
 - Kinderen moeten snel naar school kunnen en meedoen aan het verenigingsleven.
- ❖ **Opvang voor inwoners in kwetsbare situaties:**
 - Door scheiding, ziekte, onveiligheid of baanverlies kunnen inwoners tijdelijk in de knel komen.
 - Vanaf 2025 ligt de verantwoordelijkheid voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen bij de gemeente.
 - NatúrlíjkHouten is voorstander van een tussenvoorziening in Houten — in samenwerking met omliggende gemeenten, ketenpartners en zorgverzekeraars.
- ❖ **Eerlijke verdeling van betaalbare woningen:**
 - We sturen op de afspraken uit de doelgroepenverordening:
 - bij projecten met 20+ woningen is minimaal 66% betaalbaar (sociale huur, middenhuur of betaalbare koop);
 - tot 2040 bestaat minimaal 30% van de woningbouw uit sociale huur;
 - 70% van de sociale huurwoningen gaat naar reguliere woningzoekenden, 30% naar aandachtsgroepen.
- ❖ **Leefbare dorpen met ruimte voor jong en oud:**
 - We realiseren nieuwbouwprojecten in en met de dorpen Tull en 't Waal, 't Goy en Schalkwijk.
 - Bouwprojecten moeten de leefbaarheid versterken en ruimte bieden aan jonge gezinnen, jongeren en samenwonende 60-plussers (bijvoorbeeld via CPO).
 - We dagen inwoners én gemeente uit om creatief en dorpsgericht te bouwen.

Onze missie

NatúurlijkHouten werkt aan een toekomst waarin wonen, groen, mobiliteit en gemeenschapszin samenkomen. Dit zijn onze concrete doelen:

- ❖ **350 woningen per jaar:**
tussen 2028 en 2040 worden gemiddeld 350 woningen per jaar bijgebouwd.
- ❖ **Start aanleg Houten-Oost in 2028:**
 - In 2028 beginnen we met het landschapspark, de waterstructuren en het inrichtingsplan.
 - Vanaf 2029 verschijnen de eerste woningen en appartementen.
- ❖ **Betaalbaar wonen als norm:**
2/3 van de nieuwe woningen wordt betaalbaar gebouwd (volgens gemeentegarantiegrens), waaronder 1.550 sociale huurwoningen en appartementen.
- ❖ **Sociaal wonen voor ouderen:**
voor 2030 is er een concreet CPO-project gerealiseerd of minimaal een project waarin ouderen sociaal samenwonen.
- ❖ **Tiny houses voor jongeren:**
voor 2030 is er een tijdelijk tiny houses-project opgestart, waarbij jongeren off-grid kunnen wonen op gemeentegrond in afwachting van definitieve woningbouw.
- ❖ **Slim parkeerbeleid en mobiliteit:**
 - In het CMK-gebied en Houten-Oost geldt een aangepast parkeerbeleid:
 - lagere parkeernormen in CMK vanwege nabijheid station;
 - in Houten-Oost stimuleren we deelmobiliteit en beperken we eigen autobezit.
- ❖ **Nieuw compact Huis van Houten:**
voor 2032 staat er een nieuw compact Huis van Houten in het CMK-gebied; een plek voor gemeente, ontmoeting en maatschappelijke functies.
- ❖ **Voorrang voor jongeren met lange wachttijd:**
voor 2030 is geregeld dat **jongeren met meer dan 10 jaar wachttijd** voorrang krijgen bij de toewijzing van een sociale huurwoning.

Hoofdstuk 4 Werk en economie

Houten kent een gezonde bedrijvigheid die bijdraagt aan de leefbaarheid en levendigheid van onze gemeente. Daarom gaat *Samen verder bouwen* ook over werken en economie.

Het is vanzelfsprekend: bedrijven en zzp'ers zijn van groot belang voor Houten. Ze zorgen voor banen, inkomsten en de mogelijkheid om mee te doen.

We stimuleren dat mensen die in Houten wonen, ook in Houten kunnen werken. Of in elk geval hun werk goed kunnen bereiken met de fiets of het openbaar vervoer. Zo beperken we het autoverkeer. Daarbij hebben we natuurlijk ook oog voor de realiteit: soms is een auto gewoon nodig om bij je werk of klant te komen.

Daarnaast willen we lokale ondernemers ook stimuleren om lokaal te werven.

We zetten in op extra bedrijvigheid:

- Buiten de Rondweg: intensivering en gedeeltelijke uitbreiding van de bedrijfsterreinen.
- Binnen de Rondweg: focus op kantoren en bedrijven die goed bereikbaar zijn via OV-knooppunten.

Zo bouwen we aan een sterke lokale economie die werkt voor iedereen.

32

Wat hebben we bereikt

➤ Meer banen, betere balans

Het aantal banen in Houten is de afgelopen vier jaar gegroeid naar 28.650. Op een inwoneraantal van 50.850. In 2015 waren dat nog 23.000 banen voor 48.600 inwoners. De verhouding tussen werkgelegenheid en beroepsbevolking is daarmee aanzienlijk verbeterd.

➤ Gebiedsvisie CMK vastgesteld

De CMK-gebiedsvisie biedt ruimte voor een betere mix van bedrijvigheid, wonen en winkels. Ook op Het Rond. Zo ontstaat een levendige en multifunctionele omgeving.

➤ Meer terrassen, meer sfeer

De uitbreiding van terrasmogelijkheden in winkelgebieden heeft de gezelligheid vergroot en draagt bij aan een aantrekkelijker straatbeeld.

➤ Doornkade blijft krachtig

Bedrijventerrein Doornkade is een volwaardig en levendig bedrijventerrein gebleven. Met een gezonde dynamiek en ruimte voor ondernemers.

➤ Recreatie op het Eiland van Schalkwijk versterkt

De recreatiemogelijkheden zijn verbeterd met nieuwe bewegwijzerde wandelroutes en klompenpaden, waardoor het gebied aantrekkelijker is geworden voor inwoners en bezoekers.

➤ Ondernemersfonds versterkt samenwerking

Het Ondernemersfonds is succesvol van de grond gekomen en heeft de samenwerking tussen ondernemers versterkt. Er zijn inmiddels waardevolle projecten gefinancierd, zoals:

- collectieve beveiliging van bedrijventerreinen;
- de eerste stappen richting energiehubs en het faciliteren daarvan.

Wat NatúúrlijkHouten wil

BEDRIJVENTERREINEN

❖ Doornkade en Het Rondeel

We zetten in op verdere versterking en revitalisering van bedrijventerreinen Doornkade en Het Rondeel. Deze locaties liggen strategisch aan de A27 en gunstig ten opzichte van de A12 en A2.

Deze bedrijventerreinen zijn bij uitstek geschikt voor MKB-bedrijven uit Houten en de regio. Grootschalige distributiecentra passen niet bij het karakter van Houten en het omliggende buitengebied. Die willen we niet. Wel is er ruimte voor startups en innovatieve bedrijven, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, klimaatoplossingen, mobiliteit en woningbouw.

❖ De Schaft

De Schaft is het oudste en meest centraal gelegen bedrijventerrein van Houten, met veel MKB-bedrijven die lokaal actief zijn. De Schaft ligt midden in het CMK-gebied. Omdat daar woningbouw gepland staat, zien we deze bedrijven graag verhuizen naar Doornkade of Het Rondeel. Gedwongen uitplaatsing is niet wenselijk, maar uitbreiding binnen De Schaft vinden we onwenselijk. Waar mogelijk willen we verhuizen stimuleren en faciliteren.

❖ De Molenzoom

De Molenzoom is dé kantorenlocatie van Houten, met daarnaast zorgvoorzieningen. We juichen woningbouw aan de Molenzoom toe, als verbindingsroute tussen Houten Noord en Houten Zuid. Ook vanwege de sociale veiligheid.

De mix van wonen en werken biedt voordelen. Zoals gedeeld gebruik van parkeerplekken: na kantoortijd kunnen bewoners er parkeren. De bedrijven aan de Molenzoom zijn goed bereikbaar te voet, met de fiets of het openbaar vervoer.

De Meerpaal

De Meerpaal is het bedrijventerrein van blikvangers, zoals de Koninklijke Nederlandse Munt. Door de nabijheid van het Utrecht Science Park is het een aantrekkelijke locatie voor vernieuwende bedrijven in biotechnologie, IT, milieutechniek, duurzaamheid, klimaat en woningbouw.

Winkelgebieden en dorpscentra

❖ **Het Rond en Castellum**

Het Rond en Castellum zijn de belangrijkste winkelgebieden van Houten. We willen met voortvarendheid uitvoering geven aan de CMK-visie en Het Rond nieuw leven inblazen. Het accent ligt op horeca en speciaalzaken, gericht op Houtense inwoners en ook uit de omliggende plaatsen. Castellum biedt een compacte en gevarieerde mix van winkels en horeca, passend bij de omliggende wijken en kernen. Wel vraagt de openbare ruimte rond het station om extra aandacht.

❖ **Het Oude Dorp**

Het Oude Dorp zien we vooral als een sfeervol verblijfsgebied met horeca, aangevuld met buurtwinkels zoals een supermarkt en enkele speciaalzaken. Gezien de vergrijzing in Houten zien we een rol voor kleinere buurtwinkels die ook kunnen functioneren als ontmoetingsplek in de wijk.

Algemeen

❖ **Dorpen en agrarische bedrijvigheid**

In Schalkwijk, 't Goy en Tull en 't Waal floreert de agrarische sector van oudsher, met name de fruitteelt. Hier zijn ook kleinere MKB-bedrijven gevestigd die passen bij de schaal van de dorpen en vaak gelieerd zijn aan de agrarische sector. Deze bedrijven zijn van groot belang voor de leefbaarheid. Bedrijven die fors willen uitbreiden, vinden hun plek bij voorkeur op de grotere bedrijventerreinen in de kern van Houten. Met uitzondering van agrariërs en fruittelers.

❖ **Samenwerking en maatschappelijke betrokkenheid**

We willen de samenwerking tussen de gemeente en het Ondernemersfonds versterken en hun activiteiten voor de Houtense samenleving meer bekendheid geven. Bijvoorbeeld via de gemeentelijke website. Daarbij is er aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen, zodat ook inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt een plek krijgen.

We vinden het belangrijk dat ondernemers meedoen aan evenementen zoals *Houten On Stage*, zodat jongeren stageplekken kunnen vinden. De gemeente moet hierin zelf het goede voorbeeld geven.

Hoofdstuk 5 Buitengebied, landbouw en natuur

BUITENGEBIED: SAMEN BOUWEN AAN EEN VITAAL LANDSCHAP

Het buitengebied van onze gemeente is van onschatbare waarde. Met karakteristieke dorpen als Schalkwijk, 't Goy en Tull en 't Waal, vruchtbare landbouwgronden, bloeiende fruitteelt, cultureel erfgoed en de rivier de Lek als prachtig landschapselement, is dit gebied uniek in zijn soort.

Onze visie

NatúúrlijkHouten staat voor het behoud én de versterking van dit waardevolle landschap. Wij zien het buitengebied als een plek waar mensen prettig wonen, boeren duurzaam ondernemen, bezoekers ontspannen in het groen, natuur zich kan ontwikkelen en lokaal voedsel wordt geproduceerd. Samen zorgen we ervoor dat het buitengebied toekomstbestendig blijft. Voor bewoners, ondernemers én de generaties na ons.

Bij NatúúrlijkHouten geloven we in de kracht van nabuurschap, tussen agrariërs onderling én tussen boeren en inwoners. Onze agrariërs zijn onmisbaar, zij leveren grondstoffen en beheren een groot deel van ons landschap. Daarom verdienen zij de ruimte om hun bedrijf duurzaam te runnen, met een gezonde economische basis.

35

Wat hebben we bereikt

De afgelopen vier jaar hebben we belangrijke stappen gezet om het buitengebied van Houten te versterken en te vergroenen. Met trots blikken we terug op deze resultaten:

- De Agenda Buitengebied is vastgesteld door de gemeenteraad: een stevige basis voor toekomstgericht beleid.
- Voor Kerkzicht in 't Goy zijn plannen opgesteld.
- De plannen voor de Grote Driehoek in Schalkwijk zijn verder uitgewerkt.

Deze resultaten laten zien wat er mogelijk is als inwoners, organisaties en gemeente de handen ineenslaan. En we zijn nog lang niet klaar.

Wat NatúúrlijkHouten wil

De toekomst van ons buitengebied begint met duidelijke keuzes. De Agenda Buitengebied biedt daarvoor het fundament; nu is het tijd voor uitvoering.

- ❖ Wij zetten in op **natuurlijke groei van Schalkwijk, 't Goy en Tull en 't Waal**. Zoals via de Grote Driehoek in Schalkwijk en Kerkzicht in 't Goy.
- ❖ Tegelijkertijd zeggen we duidelijk: geen grootschalige bebouwing of bedrijvigheid in het buitengebied.
- ❖ Dorpen met karakter verdienen maatwerk. Schalkwijk, 't Goy en Tull en 't Waal zijn stuk voor stuk uniek. Ze verdienen een eigen plek in het gemeentelijk beleid, met aandacht voor hun specifieke wensen en uitdagingen.
- ❖ Wij geloven in maatwerk en betrokkenheid. Want wie weet beter wat een dorp nodig heeft dan de bewoners zelf? Daarom steunen we **kleinschalige, lokale initiatieven** die bijdragen aan leefbaarheid, duurzaamheid en sociale samenhang in onze kernen.
- ❖ We werken actief samen met Stichting Mooi 't Goy, Stichting Leefbaarheid Tull en 't Waal en coöperatie Duurzaam Eiland. Samen zorgen we ervoor dat deze dorpen **vitaal** blijven, nu en in de toekomst.

36

Wij geloven in een toekomst waarin land- en tuinbouw in balans is met natuur en landschap. Boeren en tuinders zijn daarin onmisbaar; zij zorgen voor voedsel én beheren een groot deel van ons buitengebied. De afgelopen jaren zijn er mooie stappen gezet om de lokale fruitteelt te verduurzamen. De waterkwaliteit is sterk verbeterd, met nauwelijks nog overschrijdingen van de normen. Er wordt volop geïnvesteerd in innovaties om emissies vanaf het erf te beperken.

- ❖ Wij waarderen deze inzet en blijven de verdere ontwikkeling van een toekomstbestendige fruitteelt actief stimuleren.
- ❖ We steunen lokale initiatieven die de omslag naar duurzame en natuurinclusieve landbouw mogelijk maken.
- ❖ We zetten daarbij in op projecten die bewoners actief betrekken, de biodiversiteit versterken en boeren een toekomstbestendig verdienmodel bieden.

De komende jaren staan we voor een grote verandering. Naar verwachting stopt 1/3 van de boeren binnen 5 jaar. Dat is ingrijpend, maar het biedt ook kansen. Door samen te werken met boeren, grondeigenaren, inwoners en maatschappelijke organisaties kunnen we deze transitie zorgvuldig begeleiden. Onze inzet is om vrijkomende gronden te beschermen tegen schaalvergroting, verrommeling en grootschalige bebouwing. Deze gronden gaan we benutten voor natuurontwikkeling, landschapsversterking en een nieuwe generatie duurzame landbouw. We zien hierbij volop kansen voor samenwerking met partijen als LTO, NFO, het Waterschap Stichtse Rijnlanden, en boer-burger verbindende initiatieven zoals Herenboeren, Land van Ons en sociale voedseltuinen.

GROEN, LEEFBAAR EN TOEKOMSTGERICHT: ZO MAKEN WE HOUTEN NATUURRIJKER

Wij geloven in een natuurrijker Houten waar recreatie, natuurontwikkeling en voedselproductie hand in hand gaan. Door samen te werken en zorgvuldig om te gaan met de ruimte, versterken we het landschap én de leefbaarheid.

37

Onze visie

Wij zetten ons in voor een Natuurrijker Houten. Dat betekent:

- meer ruimte voor planten en dieren;
- meer groen voor onze inwoners;
- een landschap waarin landbouw, natuur en leefbaarheid hand in hand gaan.

Samen maken we Houten groener, gezonder en toekomstbestendig.

Wat hebben we bereikt

- Op ons initiatief is de stimuleringswedstrijd “De mooiste boomspiegel van Houten” gestart; een creatieve impuls voor vergroening in de dorpen.
- We werkten samen met de Milieuwerkgroep Houten aan diverse projecten die de biodiversiteit versterken.
- De gemeente deed enthousiast mee aan het Nederlands Kampioenschap Tegelwippen en eindigde als tweede in 2024. Dankzij BIJzaken Houten werden gratis struiken uitgedeeld aan inwoners.

Wat NatúúrlijkHouten wil

- ❖ **Meer ruimte voor weidevogels en biodiversiteit.** Op het Eiland van Schalkwijk willen we het leefgebied voor weidevogels uitbreiden. Dat doen we samen met boeren en grondeigenaren, door hen te ondersteunen bij het creëren van een aantrekkelijke biotoop. Klimaatverandering, hittestress en wateroverlast vragen om actie. Daarom kiezen wij voor meer groen en minder verharding, een betere bodemkwaliteit en minder hitte in de gemeente Houten.
- ❖ **Versterken van de biodiversiteit in Houten met:**
 - aanplant van inheemse bomen en planten;
 - ecologisch maaibeleid;
 - inzaaien van bloemenrijke veldjes;
 - verbeteren van verbindingen tussen groenzones.
- ❖ We moedigen inwoners en bedrijven aan om zwaluwnesten, vleermuiskasten en andere **natuurvriendelijke maatregelen** te nemen. Ook de bestrijding van de Aziatische hoornaar pakken we actief op. Dit is essentieel voor het beschermen van onze biodiversiteit.
- ❖ NatúúrlijkHouten ondersteunt initiatieven die bewoners betrekken bij **vergroening**:
 - Boomspiegels beplanten en geveltuintjes aanleggen.
 - De wedstrijd 'De mooiste boomspiegel van Houten', gestart op ons initiatief, zetten we graag voort.
 - Via 'Meer Bomen Nu' willen we 30.000 jonge bomen planten op gemeentegrond; nog vóór de bouw van de nieuwe wijk in Houten-Oost begint.
 - Samenwerkingsprojecten met scholen en buurten. Zoals schooltuinen en buurtmoestuinen. Deze projecten vergroten de natuurwaarde én versterken een duurzame leefstijl.
 - Samen met de Milieuwerkgroep Houten, agrariërs en natuurorganisaties werken we aan projecten die laten zien hoe een groene omgeving bijdraagt aan verkoeling, wateropvang en een gezonde leefomgeving.

Want een natuurrijk Houten is niet alleen mooi, het is essentieel voor onze toekomst.

Hoofdstuk 6 Mobiliteit

MOBILITEIT: ELKAAR KUNNEN ONTMOETEN!

Houten is dé fietsstad van Nederland - dat willen we blijven

Nederland is hét fietsland van de wereld en Houten is daar het trotse hart van. In 2008 en 2018 wonnen we de titel 'Fietsgemeente van Nederland'. In 2028 willen we die eer opnieuw binnenhalen! Mensen van over de hele wereld komen naar Houten om te zien hoe wij fietsen tot een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks leven hebben gemaakt. Dat is iets om trots op te zijn, en dat willen we voortzetten. In bestaande wijken én in de nieuwe wijk Houten-Oost.

Fietsen is gezond en verbindt

Fietsen is niet alleen goed voor je gezondheid, het versterkt ook de sociale samenhang. In Houten kom je onderweg altijd wel een bekende tegen. Fietsen maakt ons dorp leefbaar, bereikbaar en vriendelijk.

Ruimte voor de auto waar nodig

Tegelijkertijd realiseren we ons dat de auto voor veel mensen onmisbaar is. Bijvoorbeeld voor wie in ploegendienst werkt, op locatie bouwt of naar bedrijventerreinen reist. Daarom zeggen we duidelijk: we gaan geen 'autootje pesten'. Autoverkeer blijft mogelijk en bereikbaar. Wel willen we het gebruik ervan slimmer en duurzamer maken.

Fietsen als antwoord op CO₂-uitstoot

Mobiliteit is in 2025 de grootste bron van CO₂-uitstoot in Houten. Vooral door autoverkeer van en naar buiten Houten. Daarom zet NatúúrlijkHouten in op beleid dat fietsen aantrekkelijker maakt. Met goede infrastructuur, veilige routes en slimme verbindingen. Dit laten we ook terugkomen in ons ruimtelijk en economisch beleid.

39

Wat hebben we bereikt

We zetten ons in voor een veilige, duurzame en toekomstgerichte mobiliteit in Houten. Dankzij onze inzet zijn er belangrijke stappen gezet:

➤ **Proef met lagere snelheid op fietspaden**

Mede door onze vragen is besloten om een proef te starten met het verlagen van de snelheid op fietspaden. Dit is nodig vanwege de toename van snelle voertuigen zoals fatbikes, speedpedelecs en scooters; die zorgen voor gevaarlijke situaties.

➤ **Visie op mobiliteit in Centrum, Molenzoom en Koppeling**

In de vastgestelde gebiedsvisie is veel aandacht voor fietsen en openbaar vervoer. Hierdoor kunnen we de parkeernormen verlagen en ruimte maken voor duurzame mobiliteit.

➤ **STOMP als uitgangspunt in Houten-Oost**

In Houten-Oost hanteren we het STOMP-principe:

- **S**tappen (wandelen);
- **T**rappen (fietsen);
- **O**V (trein, bus);
- **M**obiliteit als service (deelsystemen);
- **P**ersonenauto.

Zo geven we voorrang aan de meest duurzame vormen van vervoer.

➤ **Onderhoud van paden**

Er blijft structureel aandacht voor het onderhoud van fietspaden, en er komt méér aandacht voor het onderhoud van wandelpaden. Zodat iedereen veilig en comfortabel kan blijven bewegen door Houten.

Wat NatúúrlijkHouten wil

❖ **Aandacht voor de voetganger**

NatúúrlijkHouten vindt dat de voetganger meer aandacht verdient in onze gemeente. Goed onderhouden en logisch verbonden wandelpaden stimuleren bewegen, ontmoeten en dus nabuurschap. Voetpaden zijn nu nog niet altijd goed onderhouden en stoppen soms opeens, waardoor mensen minder wandelen of op het fietspaden gaan lopen. Meer aandacht voor wandelen zorgt dus ook voor veiligheid op fietspaden.

❖ **We blijven dé fietsgemeente van Nederland**

Fietsen zit in het DNA van Houten — en dat willen we zo houden. Daarom blijven we investeren in veilige, comfortabele en toegankelijke fietsinfrastructuur voor iedereen:

○ **Hoofdfietsroutes van topkwaliteit**

Alle hoofdfietsroutes binnen de Rondweg én naar Schalkwijk, 't Goy en Tull en 't Waal zijn breed, goed verlicht en voorzien van duidelijke markeringen en een strak wegdek.

○ **Onderhoud en verbreding waar nodig**

Ook andere fietspaden worden goed onderhouden. Waar het drukker wordt, zorgen we voor verbreding om de veiligheid en het comfort te waarborgen.

○ **Slim en veilig fietsparkeren**

Fietsparkeren mag nooit een obstakel zijn. Daarom zorgen we voor voldoende en toegankelijke stallingsplekken bij winkelcentra, voorzieningen, recreatieplekken en evenementen. Dat vraagt om:

- duidelijke normen voor verschillende soorten fietsen, zoals bakfietsen, duofietsen en fatbikes;
- zorgen voor genoeg fietsstangen, zodat fietsen veilig op slot kunnen;
- aanpakken wildparkeren, zodat stallingen ook echt gebruikt worden.

○ **Fietsen voor iedereen**

Samen met organisaties zoals de Fietsersbond en Stichting Leergeld zetten we acties op om fietsgebruik én fietsbezit te stimuleren. Zodat iedereen mee kan doen.

❖ **Veiligheid op fietspaden:**

○ **Snelheid omlaag, overzicht omhoog**

We werken mee aan een landelijke proef om de maximumsnelheid op fietspaden te verlagen naar 20 km/u. Als deze proef succesvol blijkt, voeren we dit beleid ook in voor de fietspaden binnen de Rondweg.

○ **Aanpakken te snel verkeer**

We zetten in op voorlichtingscampagnes en actieve handhaving om het gebruik van snelle voertuigen zoals fatbikes, speedpedelecs en scooters op fietspaden te beperken. Zo maken we fietspaden veiliger en prettiger voor iedereen.

○ **Oplossen van knelpunten**

We pakken plekken aan waar het te druk of onoverzichtelijk is. Waar nodig passen we de infrastructuur aan, zodat de doorstroming en veiligheid verbeteren.

❖ **Sterke regionale fietsroutes en veilige verbindingen**

We werken als gemeente actief samen in de regio om fietsen aantrekkelijker en veiliger te maken, ook buiten onze grenzen:

○ **Snelle fietsroutes naar de regio**

Samen met buurgemeenten werken we aan snelle en comfortabele fietsroutes naar Culemborg, Wijk bij Duurstede, Utrecht Science Park, Driebergen-Zeist en Nieuwegein. Zo maken we duurzame mobiliteit ook over langere afstanden mogelijk.

○ **Fietsroutenet voor het buitengebied**

In de Omgevingsvisie komt een vastgesteld Fietsroutenet. Dit netwerk toont alle doorgaande fietsroutes, inclusief doorfietsroutes en de aansluitingen op routes binnen de bebouwde kom.

○ **Veiligheid buiten de bebouwde kom**

Op wegen buiten de bebouwde kom zonder vrijliggend fietspad, blijft de maximumsnelheid 60 km/u. We onderzoeken of drukke fietsroutes met gemengd verkeer, zoals scholierenroutes, kunnen worden ingericht als fietsstraat met een lagere snelheid.

○ **Aanpak van knelpunten**

Knelpunten in doorgaande fietsroutes voor scholieren en recreanten worden aangepakt in samenhang met buurgemeenten en de provincie. Specifiek voor scholieren worden de onveilige plekken uit het onderzoek 'Veilige fietsroutes middelbare scholieren Utrecht' verbeterd.

❖ **Voldoende werk, winkels en recreatie dichtbij**

We zetten ons in voor een gemeente waarin wonen, werken en ontspannen dichtbij elkaar liggen. Dat past bij onze visie op nabuurschap, verbinding en duurzame mobiliteit:

○ **Werk dichtbij huis**

We stimuleren dat er voldoende werkgelegenheid is op fietsafstand. In de gebiedsvisies voor bedrijventerreinen sturen we op een goede match tussen inwoners en arbeidsplaatsen. Nieuwe inwoners worden actief gewezen op de mogelijkheden om in Houten zelf te werken.

○ **Meer winkels en recreatie in Houten**

We willen dat mensen voor hun dagelijkse boodschappen, ontspanning en vrije tijd niet afhankelijk zijn van de auto. Daarom stimuleren we een groter aanbod van winkels en recreatiemogelijkheden in Houten. Vergeleken met 15 jaar geleden is het winkelaanbod versoberd, waardoor veel Houtenaren uitwijken naar Nieuwegein, Utrecht of online. Dat willen we keren.

○ **Voorzieningen in de dorpen**

Ook in Schalkwijk, Tull en 't Waal en 't Goy stimuleren we de aanwezigheid van winkels, pakketpunten en scholen. Zo maken we het makkelijker om de fiets te gebruiken en groeit het aandeel duurzame verplaatsingen ook in het buitengebied

❖ **Minder overlast door veel verkeer**

We zetten ons in voor een veilige en goed bereikbare gemeente, met minder sluipverkeer en meer ruimte voor duurzame mobiliteit:

○ **Aanpak sluipverkeer tussen A12 en A27**

We pakken het sluipverkeer van de A12 naar de A27 aan. Daarbij kijken we naar het voorbeeld van de gemeente Vijfheerenlanden. Die heeft in Vianen succesvolle maatregelen genomen.

○ **Volledige aansluiting op de A12**

We pleiten voor een volledige aansluiting op de A12 richting Arnhem. Dit zorgt voor een betere doorstroming en ontlast de Rondweg, die nu vaak als alternatieve route wordt gebruikt.

○ **Kans voor een fietsstraat richting Odijk**

Door een betere aansluiting op de A12 ontstaat de mogelijkheid om de Houtenseweg richting Odijk in te richten als fietsstraat. Een veilige en comfortabele route voor fietsers.

○ **Handhaving op de Rondweg**

De Rondweg wordt te vaak als racebaan gebruikt. We zetten daarom in op strengere handhaving van de maximumsnelheid om de veiligheid te verbeteren.

○ **Verkeersveiligheid in 't Goy**

We willen extra aandacht voor de verkeersveiligheid in 't Goy. Samen met bewoners en experts kijken we hoe we het sluipverkeer door het dorp kunnen verminderen.

❖ Slimme mobiliteit bij nieuwe ontwikkelingen:**○ Toegankelijk en verbonden**

De nieuwe wijk Houten-Oost wordt ontwikkeld volgens de beproefde visie van Houten: fietsen en wandelen staan centraal. Dat betekent een leefomgeving die uitnodigt tot gezond en duurzaam vervoer. Houten-Oost is op meerdere plekken toegankelijk voor fietsers en voetgangers. Het Rond en Castellum zijn binnen 10 minuten fietsen bereikbaar. Een belangrijke voorwaarde voor een verbonden en leefbare wijk.

○ Slimme inrichting van mobiliteit

In nieuwe woonwijken en bij (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen komen parkeerplekken aan de rand van de locatie. Op deze plekken is ook deelmobiliteit beschikbaar, zoals deelauto's en deelfietsen. Een deel van de winkels komt in of nabij de woonwijken, zodat boodschappen ook lopend of fietsend gedaan kunnen worden.

○ Veilige logistiek op bedrijventerreinen

Op bedrijventerreinen worden bevoorradingsstromen gescheiden van fiets- en looproutes, zodat veiligheid en doorstroming gewaarborgd blijven.

○ Minder auto-afhankelijkheid, ook 's nachts

We onderzoeken hoe U-Flex, het flexibele OV-systeem, ook 's nachts kan aansluiten op ploegendiensten in het UMC, het Antoniusziekenhuis in Nieuwegein en bedrijventerreinen zoals Het Klooster (Nieuwegein) en Papendorp (Utrecht). Zo maken we duurzame mobiliteit ook voor nachtwerkers mogelijk.

Onze doelen voor de komende periode

❖ Houten: in 2028 weer Fietsgemeente van Nederland

In Houten zetten we stevig in op duurzame mobiliteit, leefbaarheid en verkeersveiligheid. Onze ambitie: in 2028 opnieuw de titel 'Fietsgemeente van Nederland' winnen. Dat doen we met concrete acties:

- **Meer voorzieningen binnen fietsafstand**
Winkels, recreatie en werkgelegenheid zijn dichterbij gekomen. Zo maken we het makkelijker om te kiezen voor de fiets.
- **Veiligheid op fietspaden: maximaal 20 km/u**
We hebben een succesvol experiment uitgevoerd met een maximumsnelheid van 20 km/u op fietspaden binnen de Rondweg. Bij succes voeren we dit permanent in.
- **Netwerk van fiets- en wandelpaden**
Houten beschikt over een compleet netwerk van goed onderhouden paden. Doorgaande fietsroutes zijn minimaal 4 meter breed en 5 meter op drukke trajecten.
- **Verkeersveiligheid buiten de bebouwde kom**
Op wegen zonder vrijliggend fietspad blijft de maximumsnelheid 60 km/u. We onderzoeken waar drukke fietsroutes kunnen worden ingericht als fietsstraat.
- **Veilig naar school**
Onveilige punten bij scholen worden actief aangepakt, zodat kinderen veilig kunnen fietsen en lopen.
- **Minder verkeersoverlast, minder autobewegingen**
We pakken sluipverkeer aan en zetten in op het verminderen van autobewegingen op belangrijke verbindingswegen zoals de Rondweg, Staart, Utrechtseweg, Limesbaan, Houtenseweg, Schalkwijkseweg, Oostromsdijkje en Beusichemseweg.

Hoofdstuk 7 Energiezekerheid

ENERGIEZEKERHEID: SAMEN WERKEN AAN EEN BETAALBARE ENERGIEREKENING!

Bij NatúúrlíjkHouten is energiezekerheid geen vaag begrip, maar een concrete voorwaarde voor een leefbare toekomst.

In een wereld van geopolitieke spanningen, stijgende energieprijzen en klimaatverandering willen we als gemeente Houten bewust de regie pakken. We kiezen voor onafhankelijkheid van fossiele energie en buitenlandse leveranciers, en zetten vol in op schone, betrouwbare en lokaal opgewekte energie.

Daarom houden we als NatúúrlíjkHouten ons doel vast: in 2040 energieneutraal zijn. Zo zorgen we ervoor dat de energierekening voor onze inwoners en bedrijven betaalbaar blijft.

Onze visie

We geloven dat energiezekerheid, duurzaamheid en rechtvaardigheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Ook tijdens de energietransitie blijft nabuurschap essentieel. Door energie lokaal op te wekken, op te slaan en eerlijk te verdelen, versterken we de veerkracht van Houten.

Iedereen - bewoners, bedrijven én de gemeente - moet kunnen vertrouwen op stabiele, betaalbare en schone energie. Niet alleen vandaag, maar ook voor de generaties van morgen. Zo bouwen we samen aan een duurzaam Houten!

45

Wat hebben we bereikt?

De afgelopen 4 jaar heeft NatúúrlíjkHouten zich in de gemeenteraad actief ingezet om de overgang naar duurzame energie te versnellen. We willen ervoor zorgen dat Houten nu én in de toekomst verzekerd is van betrouwbare energie. Dankzij onze inzet hebben we met elkaar al mooie resultaten behaald:

➤ **Duurzame energiebronnen**

Er zijn vergunningen verleend voor windpark Goyerbrug en meerdere zonnenvelden. Hiermee kunnen we straks meer dan de helft van onze elektriciteit duurzaam opwekken.

➤ **Burgerberaad Energie**

Inwoners hebben actief meegedacht over hoe Houten energieneutraal kan worden. Hun ideeën en betrokkenheid zijn van grote waarde.

➤ **Afspraken bij windpark Houten**

Dankzij overleg tussen initiatiefnemer Eneco en omwonenden is er rust gekomen rondom het windpark. De gemeente speelde hierbij een bemiddelende rol.

➤ **Sterkere samenwerking**

Lokale energie-initiatieven, verenigd in de Energietafel, werken intensiever samen met de gemeente. Dankzij hun inzet en die van vele vrijwilligers zijn er duurzame projecten gerealiseerd in Houten, Schalkwijk, 't Goy en Tull en 't Waal. Steun van de gemeente was hierbij noodzakelijk.

➤ **Opening van het Energiehuis**

Op het Rond is een informatiepunt geopend waar inwoners en bedrijven terecht kunnen voor advies over energiebesparing, isolatie, zonnepanelen, warmtepompen en hun energierekening.

➤ **Wijkgerichte acties**

In diverse wijken startten projecten voor energiebesparing en nieuwe warmteoplossingen. Zo werkt de gemeente aan een project in de Polders en is **EnergieRijk Houten** actief in veel andere wijken, zoals de Oorden, Bermen, Borchten, Weiden, Hagen, Gaarden, Hoeven, Erven, Slagen en Sloten.

Wat NatúúrlijkHouten wil

❖ **Lokale opwek, lokaal eigenaarschap:**

- We willen actief samenwerken met bestaande initiatieven zoals **EnergieRijk Houten, coöperatie Duurzaam Eiland, Opgewekt Houten, het Duurzaamheidsfonds Houten en !IMPACT Houten**. Deze organisaties laten zien hoe belangrijk lokaal eigendom en bewonersinitiatieven zijn voor een betrouwbare en duurzame energievoorziening.
- We stimuleren collectieve zonnedaken, wijkprojecten en kleine windmolens op boerderijen en erven, in handen van bewoners en lokale ondernemers.
- We zetten inzetten op slim ruimtegebruik bij energieprojecten. Bijvoorbeeld zonnepanelen boven parkeerplaatsen (solar carports) of boven fruitteelt als het teeltechnisch mogelijk is. Zonneparken zonder dubbel gebruik vinden we minder wenselijk.
- We houden de deur open voor extra windenergie, maar omdat Houten met twee windparken al een flinke bijdrage heeft geleverd, kijken we daarom eerst in regionaal verband wat verder mogelijk en nodig is.

❖ **Oplossingen voor netcongestie, slimme opslag en betrouwbaar net:**

- Om onze duurzame ambities waar te maken, werkt de gemeente aan een duidelijke visie op de energie-infrastructuur. Per wijk en dorp wordt inzichtelijk gemaakt waar en wanneer kleinschalige warmtenetten en nieuwe elektriciteitskabels nodig zijn.
- We stimuleren lokale energieopslag, zoals buurtbatterijen en buurtwarmtenetten. Die kunnen de warmte van de zomer bewaren voor de winter. Dit sluit aan bij het Toekomst Manifest van Jong Houten. We zetten in op innovatieve opslagtechnieken die bijdragen aan energiezekerheid en slim gebruik van duurzame bronnen.

- Op plekken waar veel duurzame energie wordt opgewekt, zoals bij solar carports, stimuleren we het directe gebruik. Bijvoorbeeld via laadpalen. In Houten gaan we ook experimenteren met Vehicle2Grid. Hiermee kan energie uit elektrische auto's teruggeleverd worden aan het net.
 - We bevorderen de ontwikkeling van 'slimme netten' (smart grids) die vraag en aanbod binnen wijken op elkaar afstemmen. We onderzoeken mogelijkheden voor energiedelen, groepscontracten en andere slimme oplossingen om netcongestie te voorkomen.
 - We werken samen met de netbeheerder om te zorgen voor tijdige versterking van het elektriciteitsnet. De gemeente komt met een plan om procedures voor nieuwe kabels en trafohuisjes sneller en efficiënter te laten verlopen.
- ❖ **Inzet op energiebesparing**
- We zetten ons in om inwoners en bedrijven in Houten zo goed mogelijk te ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning of pand. Dat doen we op verschillende manieren:
- **Ondersteuning via het Energiehuis**
Het Energiehuis op het Rond is hét fysieke energieloket voor inwoners van Houten. Hier kan elke inwoner terecht met vragen over energiebesparing. Ook wordt praktische hulp geboden bij het verduurzamen van woningen.
 - **Samen met de buurt**
We ondersteunen maatschappelijke initiatieven en wijkaanpakken vanuit bewoners. Zo zorgen we ervoor dat inwoners hulp krijgen bij het besparen van energie in hun eigen wijk.
 - **Slim gebruik van landelijke regelingen**
We helpen inwoners en ondernemers om optimaal gebruik te maken van landelijke subsidies en regelingen voor verduurzaming.
 - **Verduurzaming huurwoningen**
We maken afspraken met woningcorporatie Woonin en andere verhuurders over het energiezuinig maken van huurwoningen. Zo zorgen we ook voor lagere energiekosten voor huurders.
- ❖ **Samen werken aan duurzame warmte in de wijk**
- Bij onze wijkaanpakken richten we ons niet alleen op energiebesparing, maar ook op nieuwe manieren om woningen in de toekomst duurzaam te verwarmen. Dit doen we samen met alle inwoners in de wijken van Houten en de dorpen Schalkwijk, Tull en 't Waal en 't Goy:
- **Stimuleren buurtwarmte.**
Bewoners verkennen samen hoe ze hun huizen collectief kunnen verwarmen. Hierbij willen we de kansen van bronnetten benutten. Dit is een slim systeem dat woningen voorziet van warmte én koeling via lage temperatuurbronnen (onder de 30°C) uit de directe omgeving. Deze systemen kunnen kleinschalig in de wijk worden opgezet, met ondersteuning van de gemeente en organisaties zoals EnergieRijk Houten.

- **Ook andere duurzame bronnen onderzoeken we**, zoals geothermie (warmte uit de aarde) en aquathermie (warmte uit water).
- **Buitengebied.**
Voor het buitengebied kijken we samen met coöperatie Duurzaam Eiland en drinkwaterbedrijf Vitens naar de mogelijkheden van thermische energie uit drinkwater.
- ❖ **Eerlijke energietransitie voor iedereen**
Samen met EnergieRijk Houten zetten we ons in om de energietransitie voor álle inwoners haalbaar te maken — ook voor mensen die het financieel niet makkelijk hebben:
 - **Aanpak van energiearmoede**
We sporen actief energiearmoede op en bieden gerichte hulp. Denk aan woningisolatie, energiebespaarcoaches en ondersteuning bij het aanvragen van subsidies.
 - **Extra steun voor huurders en kwetsbare groepen**
We zorgen ervoor dat ook huurders en mensen in kwetsbare situaties mee kunnen doen. Zij krijgen extra ondersteuning om hun woning energiezuiniger te maken en hun energiekosten te verlagen.
- ❖ **Duurzame gebouwen en bedrijven in Houten**
We zetten ons actief in om gebouwen en bedrijven in Houten te verduurzamen. Zo maken we onze gemeente klaar voor een toekomst met schone energie en lagere energiekosten:
 - **Gemeentelijke gebouwen verduurzamen**
Scholen, sporthallen en het gemeentehuis worden energiezuiniger gemaakt en stapsgewijs energieneutraal.
 - **Bedrijven helpen besparen**
Er liggen nog veel kansen voor energiebesparing bij bedrijven. Samen met !MPACT Houten ondersteunen we ondernemers om deze kansen te benutten.
 - **Houten als proeftuin voor innovatie**
We werken samen met bedrijven en !MPACT Houten aan vernieuwende energieprojecten. Houten wordt zo een plek waar duurzame innovaties getest en toegepast worden.
 - **Duurzaam bouwen als norm**
Nieuwe bouwprojecten moeten energieneutraal of zelfs energiepositief zijn. Duurzame opwek, zoals zonnepanelen en warmtepompen, wordt verplicht.
 - **Sneller verduurzamen met slimme maatregelen**
Samen met de Omgevingsdienst zorgen we ervoor dat bedrijven sneller maatregelen nemen die zichzelf binnen vijf jaar terugverdienen. Denk aan isolatie, efficiënte verlichting en andere erkende energiebesparende maatregelen.

❖ **Energiezekerheid begint bij betrokken bewoners**

Betrouwbare en duurzame energievoorziening lukt alleen als inwoners écht meedoen. Daarom zetten we in op samenwerking, transparantie en lokaal eigenaarschap:

- **Open en eerlijke besluitvorming**
We zetten ons in voor transparantie over de keuzes die worden gemaakt: waar projecten komen, wie ze bezit en wat ze opleveren.
- **Zeggenschap en eigenaarschap voor bewoners**
Net als bij initiatieven zoals Duurzaam Eiland en Opgewekt Houten streven we naar modellen waarin inwoners niet alleen meedenken, maar ook mede-eigenaar zijn van hun lokale energievoorziening.
- **Kansen voor energiegemeenschappen**
We stimuleren energiegemeenschappen en warmtegemeenschappen waarin bewoners samen het energiesysteem van de toekomst vormgeven. Dit biedt voordelen zoals:
 - onderling energiedelen;
 - minder druk op het elektriciteitsnet (netcongestie);
 - financiële voordelen voor deelnemers, zowel inwoners als lokale bedrijven.

CONCRETE DOELEN VOOR 2030 EN 2040: OP WEG NAAR EEN ENERGIENEUTRAAL HOUTEN

Onze hoofddoelstelling: Houten is in 2040 volledig energieneutraal. Om dat te bereiken combineren we ambitie en realisme. Voor de komende jaren zijn dit onze doelen.

Doelstelling	2030	2040
Lokale duurzame opwek (zonne- en windenergie)	70% van lokaal verbruik	100% energiezelfvoorzienend
Gemeentelijk vastgoed energieneutraal	Minstens 70%	Volledig energieneutraal
Aandeel lokaal eigendom duurzame projecten	Minstens 50%	Nieuwe projecten volledig lokaal eigendom
Aantal huishoudens met energiesubsidie of begeleiding	2.000 huishoudens bereikt	Structurele hulp voor alle kwetsbare huishoudens
Buurtwarmte	4 wijken/kernen waar buurtwarmte project is uitgevoerd	In alle wijken/kernen is een buurtwarmte project uitgevoerd
Nieuwe woningen	Energie neutraal	Energiepositief
Netverzwaring en lokale opslag	Voltooid voor nieuwe woningbouwlocaties	Slim netwerk in hele gemeente

Hoofdstuk 8 Openbare ruimte

OPENBARE RUIMTE: VEILIG, SCHOON, GROEN EN TOEGANKELIJK

De openbare ruimte is dé plek waar Houtenaren elkaar dagelijks ontmoeten. Wat NatúúrlijkHouten betreft, begint alles bij een omgeving die sociaal, schoon en veilig is.

Met groen en schaduw maken we straten en pleinen comfortabel. Brede stoepen, goede verlichting, duidelijke zichtlijnen en logische fiets- en looproutes zorgen ervoor dat iedereen zich vrij en veilig kan bewegen. Van kinderen op (loop)fietsen en ouders met kinderwagens tot senioren die minder mobiel zijn en vrouwen en meisjes die zich ook 's avonds veilig willen voelen.

Een doordacht ontwerp en goed onderhoud vergroten niet alleen de verkeersveiligheid, maar versterken ook de sociale veiligheid. Je ziet elkaar, groet elkaar en schiet sneller te hulp als dat nodig is.

De gemeente moet deze basis borgen. Bewonersinitiatieven geven daar vervolgens kleur en karakter aan. Samen maken we de ruimte écht van ons allemaal.

Wat hebben we bereikt

51

➤ **Bewoners geven extra kleur aan de straat**

Op initiatief van NatúúrlijkHouten is de wedstrijd 'De mooiste boomspiegel van Houten' gestart. In 2024 zijn maar liefst 71 boomspiegels door bewoners geadopteerd, waardoor straten letterlijk tot bloei kwamen. In 2025 is de eerste prijs uitgereikt aan de Prins Willem Alexanderweg. Een prachtig voorbeeld van hoe bewoners de openbare ruimte verrijken.

➤ **Makkelijk melden, sneller oplossen**

Via het Meldpunt Openbare Ruimte kunnen inwoners eenvoudig storingen aan stoepen, verlichting, speelplekken en groen doorgeven. NatúúrlijkHouten blijft sturen op een duidelijke en zichtbare terugkoppeling per wijk. Zodat meldingen niet alleen worden opgepakt, maar ook worden teruggekoppeld.

➤ **Groen en koelte als standaard**

Houten werkt met een klimaatadaptatieplan dat onze inzet ondersteunt voor meer schaduw, minder verharding en slimme wateropvang bij (her)inrichtingen. Zo maken we de openbare ruimte niet alleen mooier, maar ook toekomstbestendig en comfortabel. Voor iedereen.

Wat NatúúrlijkHouten wil

❖ **Basiskwaliteit op orde**

Het onderhoudsniveau in Houten blijft op peil en moet waar nodig omhoog om de openbare ruimte veilig en toegankelijk te houden. Meldingen over kapotte stoepen, defecte verlichting, onveilige speelplekken of gebrekkige fietsroutes worden snel én zichtbaar opgepakt. Want: melden moet zin hebben.

❖ **Toegankelijk als uitgangspunt**

Iedere herinrichting van de openbare ruimte begint met een toegankelijkheidsscan, waarbij looproutes, oversteekplaatsen, obstakels en verblijfsplekken worden beoordeeld. Dat is niet alleen goed voor senioren en mensen met een beperking. Ook voor ouders met kinderwagens en kinderen. Een toegankelijke omgeving is een inclusieve omgeving, daar zetten wij ons voor in.

❖ **Veiligheid op straat: zichtbaar en voelbaar**

Bij elke (her)inrichting van de openbare ruimte controleren we standaard op zichtlijnen, extra verlichting, verblijfskwaliteit en mogelijkheden voor sociale controle. We besteden extra aandacht aan onderdoorgangen, uitgaansgebieden en routes naar school en het centrum. Plekken waar veiligheid extra telt. Donkere zones, straatintimidatie en overlast worden gebiedsgericht aangepakt:

- schouwen overdag én 's avonds;
- fysieke verbeteringen aan de inrichting;
- zichtbare handhaving door wijkagenten en Boa's op piekmomenten;
- terugkoppeling aan bewoners over wat er is gedaan.

Zo maken we veiligheid niet alleen meetbaar, maar ook merkbaar.

❖ **Groennorm bij (her)ontwikkeling**

Bij nieuwbouw en herinrichting sturen we actief op meer groen en verkoeling. Met bomen, wadi's en minder verharding. Dat doen we vanuit een duidelijke visie op duurzaamheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Zo maken we Houten groener, leefbaarder én beter bestand tegen extreme weersomstandigheden.

❖ **Extra kleur door bewoners**

Via 'Ons Buiten' krijgen bewoners de ruimte om hun woonomgeving op kleine schaal te verfraaien. Uiteraard in afstemming met de gemeente. Denk aan opfleuren van boomspiegels, aanleggen van geveltuinten of in eigen beheer onderhouden van stukjes openbare ruimte. Zo geven bewoners letterlijk en figuurlijk kleur aan hun straat én aan de gemeenschap.

Onze missie

- **Veiligheid op straat**

De 10 belangrijkste plekken in Houten waar het donker is, overlast wordt ervaren of intimidatie plaatsvindt (hotspots), worden binnen 6 maanden na signalering aangepakt én geëvalueerd.

- **'Ik voel me 's avonds veilig in mijn wijk'**

Deze inwonerswaardering wordt opgenomen in de sociale krachtmeting. Ons doel: een duidelijke stijging van dit veiligheidsgevoel in de komende collegeperiode.

- **Toegankelijkheid: van scan tot verbetering**

Bij elk herinrichtingsproject voert de gemeente een toegankelijkheidsscan uit. De 3 grootste knelpunten per project worden binnen 12 maanden na oplevering aangepakt.

Ons doel: in 2030 is de toegankelijkheid van looproutes, zoals stoepen, merkbaar verbeterd voor iedereen die zich te voet door Houten beweegt.

- **Groennorm als standaard**

In 2030 voldoet elk nieuwbouw- en herinrichtingsproject aan de groennorm: meer schaduw, meer bladerdek of een gelijkwaardig klimaatpakket.

Als tussenstap publiceren we in 2028 de eerste schaduw- en groenkaart van Houten. Een belangrijke mijlpaal op weg naar een klimaatbestendige en leefbare gemeente.

Hoofdstuk 9 Veiligheid, overlast en aanstootgevend gedrag

We vinden het belangrijk dat inwoners zich vrij en veilig kunnen bewegen in hun eigen woonomgeving. Zonder te maken te krijgen met criminaliteit of overlast. Helaas zien we dat Houten steeds vaker wordt geconfronteerd met verstoringen in de openbare ruimte. Net als veel andere gemeenten. Denk aan onrust tijdens evenementen zoals de kermis, maar ook aan ernstige vormen van ondermijning door drugscriminaliteit.

Daarom zet NatúúrlijkHouten stevig in op preventie. Het voorkomen van incidenten en calamiteiten is essentieel voor een prettig en veilig leefklimaat. We pleiten bovendien voor meer aandacht voor veiligheid in de directe woonomgeving. Van brand- en inbraakpreventie tot het actief terugdringen van huiselijk geweld.

Wat hebben we bereikt

- Het aantal woninginbraken is licht gedaald. Dit is een positieve ontwikkeling voor de veiligheid in onze woonwijken.
- Bedrijfspannen en woningen waarin drugs zijn aangetroffen, zijn gesloten. Daarmee wordt een duidelijk signaal afgegeven tegen ondermijnende criminaliteit.
- Samen met de gemeenten Nieuwegein en Vijfheerenlanden wordt gewerkt aan een sterkere en professionelere samenwerking tussen politie en Boa's. Zodat we gezamenlijk kunnen bouwen aan een veiligere leefomgeving.

54

Wat NatúúrlijkHouten wil

- ❖ **Beschikbaarheid hulpdiensten**
Politie, brandweer en ambulances moeten 24 uur per dag beschikbaar zijn en snel ter plaatse komen wanneer dat nodig is.
- ❖ **Drank en drugs**
We zijn tegen de vestiging van coffeeshops of andere gelegenheden waar drugs worden verkocht. Ook willen we geen drugs- of drankgebruik in de openbare ruimte.
- ❖ **Boa's, buurt- en wijkverbinders**
Boa's zijn zichtbaar aanwezig in de wijken en treden actief op tegen overlast en kleinere misdrijven. Daarnaast pleiten wij voor wijk- en buurtverbinders: mensen die goed zichtbaar zijn in de buurt en zich richten op het versterken van het sociale netwerk. Zij signaleren wensen en kansen, stimuleren onderlinge contacten en brengen bewoners en organisaties samen om collectieve oplossingen te realiseren. Door hun informele en sociale rol zijn zij cruciaal in het vroegtijdig herkennen en voorkomen van buurtproblemen.

❖ **Stichting Veilig Houten**

We waarderen de inzet van Stichting Veilig Houten, die zich op meerdere fronten inzet voor de veiligheid in onze gemeente:

- **Gezondheid:** Door plaatsing van AED's in elke wijk is Houten 'hartveiliger' geworden. Verdere verspreiding van AED's is gewenst.
- **Samenwerking:** Via buurtpreventie en apps wordt samengewerkt met politie en bewoners. Wij willen deze initiatieven actief ondersteunen en uitbreiden, bijvoorbeeld met reanimatie- en BHV-cursussen.

❖ **Rellen en overlast**

De overheid moet zorgen voor veiligheid, zowel preventief als proactief. De gemeente moet duidelijke normen stellen en schade verhalen op daders of, indien van toepassing, hun ouders.

❖ **Vlagvertoon**

Onze nationale vlag is een symbool van verbinding en verdient respect: schoon, onbedrukt en zonder versiering. Vlaggen van protestbewegingen, zoals tegen AZC's, mogen niet zomaar in de openbare ruimte worden geplaatst. Indien zonder toestemming geplaatst, wordt er gehandhaafd.

❖ **Ondermijning en witwaspraktijken**

De gemeente treedt streng op tegen ondermijnende criminaliteit en witwassen. Vergunningen worden geweigerd of ingetrokken en boetes opgelegd om criminele activiteiten te voorkomen. Panden waar drugs of illegale praktijken plaatsvinden worden gesloten. Op bedrijventerreinen en in het buitengebied -zoals leegstaande stallen en loodsen -vinden regelmatig controles plaats. Inwoners worden gestimuleerd om verdachte situaties te melden bij politie, Boa's of via Meld Misdaad Anoniem.

❖ **Brandpreventie**

De gemeente moet actief inzetten op brandpreventie door inwoners goed te informeren over maatregelen. Extra aandacht is nodig voor openbare gebouwen waar mensen verblijven die minder zelfstandig zijn.

❖ **Digitale Veiligheid**

Digitale fraude neemt toe. Vooral onder ouderen worden getroffen. Daarom zetten wij in op voorlichting, preventie en het vergroten van digitale vaardigheden, zodat inwoners weerbaar en alert blijven.

❖ **Cameratoezicht**

Cameratoezicht kan een passende veiligheidsmaatregel zijn en wij zijn dan ook voor, mits het flexibel wordt ingezet voor een beperkte periode. Verlenging is mogelijk als de situatie daarom vraagt.

Hoofdstuk 10 Politiek en inwoners

NatúúrlíjkHouten is een nieuwe partij die bij haar eerste deelname aan de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 direct collegeverantwoordelijkheid kreeg. Daarmee kwam er een nieuw college met een geheel andere samenstelling dan voorheen. Dat vroeg om aanpassing van alle betrokkenen: de gemeenteraad, het college én de ambtelijke organisatie. Ondanks deze omschakeling hebben we veel bereikt in korte tijd, en daar zijn we met recht trots op.

Onze visie

- **Politiek die verbindt**
NatúúrlíjkHouten gelooft in een politiek die mensen samenbrengt in plaats van verdeelt. Geen strijd om winnen of verliezen, maar samenwerken aan de beste oplossingen voor Houten. Dat begint met luisteren, respect en oprechte nieuwsgierigheid naar andere perspectieven.
- **Een gemeente dicht bij haar inwoners**
Wij willen een gemeente waar het vanzelfsprekend is dat bewoners meedenken, meepraten en meedoen. Niet omdat participatie 'moet', maar omdat we geloven dat Houten daar beter van wordt. Inwoners kennen hun buurt het beste – die kennis moeten we benutten.
- **Betrouwbaar en duidelijk bestuur**
We staan voor een overheid die consistent beleid voert, zich houdt aan afspraken en rechterlijke uitspraken, en duidelijkheid biedt aan inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties. Zo weet iedereen waar hij of zij aan toe is.
- **Een lerende overheid**
NatúúrlíjkHouten gelooft in een bestuur dat durft te experimenteren, fouten erkent, daarvan leert en zich voortdurend verbetert. Zo bouwen we aan een menselijk en betrouwbaar bestuur dat doet wat het zegt, uitlegt wat het doet en goede dienstverlening centraal stelt.
- **Samen tegen polarisatie**
Ook in Houten merken we dat maatschappelijke tegenstellingen soms scherp voelbaar zijn. Discussies over onderwerpen als vluchtelingenopvang, duurzaamheid of woningbouw kunnen leiden tot spanningen in buurten en gezinnen. Buren die jarenlang goed contact hadden, raken elkaar kwijt in het debat en gaan elkaar zelfs uit de weg. Dat raakt ons, want het staat haaks op wat wij onder nabuurschap verstaan: elkaar blijven zien, ook als we verschillend denken.
- **Dialoog en ontmoeting centraal**
NatúúrlíjkHouten wil een samenleving waarin verschil van mening geen breuklijn vormt, maar juist een uitnodiging is tot gesprek. Polarisatie ontstaat wanneer we stoppen met proberen elkaar te begrijpen. Daarom zetten wij in op ontmoeting, dialoog en luisteren – in de wijk, op scholen, bij verenigingen én in de manier waarop de gemeente communiceert.
- **Voorbeeldrol van het gemeentebestuur**
Wij vinden dat het gemeentebestuur hierin een voorbeeldrol heeft. Een bestuur dat met respect en open vizier handelt, zonder wij-zij-denken. Alleen door het gesprek aan te blijven gaan, houden we Houten een gemeenschap waar mensen niet tegenover elkaar staan, maar naast elkaar.

Wat hebben we bereikt

- We hebben de afgelopen periode een consistent en koersvast beleid gevoerd. In het dossier Goyerbrug heeft dat geleid tot de realisatie van een tweede windpark; een belangrijke stap in de energietransitie.
- Er zijn burgerberaden georganiseerd, waaronder het Burgerberaad Energie en de Ronde van Houten. Deze bijeenkomsten hebben waardevolle inzichten en input opgeleverd waarmee beleid beter kon worden afgestemd op wat leeft in de samenleving.
- De aanwezige expertise in de Houtense gemeenschap is meer dan ooit benut. Bij de gebiedsvisies voor Centrum-Molenzoom-Koppeling (CMK) en Houten-Oost is uitgebreid geparticipeerd. Inwoners zijn goed betrokken en hun inbreng was zo krachtig dat er uiteindelijk geen zienswijzen meer zijn ingediend. Beide visies zijn dan ook met ruime meerderheid door de gemeenteraad aangenomen.
- Daarnaast zijn er diverse inwonersinitiatieven ontstaan. Van kleinschalige ontmoetingsplekken die zorgen voor verbinding in buurten en wijken, tot grotere projecten zoals de woningbouwplannen 'Kerkzicht' in 't Goy.
- De Jongerenraad heeft een vaste plek gekregen en is uitgegroeid tot een serieuze gesprekspartner voor de gemeente.
- De regionale samenwerking in de Kromme Rijnstreek is nieuw leven ingeblazen, waarmee we samen sterker staan.

57

Wat NatúúrlijkHouten wil

❖ Samenwerken op inhoud

We staan voor een politiek die draait om inhoud en samenwerking. *Als middenpartij zoeken we actief de verbinding met alle partijen.* Verschil van mening hoort bij een gezonde democratie, maar we gunnen elkaar de resultaten. Zo blijft de lokale politiek dienstbaar aan Houten, niet aan partijbelang.

❖ Inwoners betrekken en versterken

We gaan door met het organiseren van burgerberaden bij grote thema's. En leren van de ervaringen uit deze collegeperiode. De kennis en betrokkenheid van inwoners is een kracht die we nog beter willen benutten. Initiatieven die bijdragen aan leefbaarheid en gemeenschapszin ondersteunen we van harte. De Jongerenraad krijgt blijvend ruimte, met aandacht voor representativiteit: alle jongeren moeten zich erin kunnen herkennen.

Participatie vraagt om duidelijke kaders. De gemeenteraad bepaalt vooraf waarover inwoners kunnen meedenken, zodat verwachtingen helder zijn en het proces transparant blijft.

❖ Expertise in Houtense samenleving benutten

In de Houtense samenleving zit een enorme expertise, op veel fronten. Wij vinden dat die veel meer benut kan worden. Het is voor de gemeente en de ambtelijke organisatie een uitdaging om hiervoor open te staan

❖ **Sterke en toegankelijke gemeentelijke organisatie**

Houten staat voor grote opgaven. Van woningbouw tot zorg en duurzaamheid. Dat vraagt om een stevige ambtelijke organisatie met expertise en continuïteit. We investeren in kwaliteit en vinden het waardevol als medewerkers de Houtense gemeenschap van binnenuit kennen. Wie hier woont, begrijpt beter wat er speelt.

We stimuleren een open cultuur waarbinnen gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie elkaar feedback geven, elkaar aanspreken op gedrag en resultaat, en waarin goede dienstverlening centraal staat. Zoals tijdig afhandelen van aanvragen en actief reageren op signalen uit de samenleving.

❖ **Regionale samenwerking**

Samen met Bunnik en Wijk bij Duurstede versterken we de samenwerking binnen de Kromme Rijnstreek. Dit is essentieel voor de ontwikkeling van Houten-Oost, voor sterke natuurverbindingen en voor een goede bereikbaarheid. We nemen actief deel aan regionale verbanden. Op alle niveaus: raad, college én ambtelijke organisatie.

Hoofdstuk 11 Gemeentelijke financiën

FINANCIEEL BELEID: STREVEN NAAR BALANS EN VEERKRACHT

NatúúrlíjkHouten streeft naar een evenwichtige gemeentebegroting met voldoende reserves om financiële tegenvallers op te vangen. We willen voorkomen dat er grote overschotten ontstaan en ook dat er tekorten ontstaan die belangrijke voorzieningen onder druk zetten.

De gemeente is sterk afhankelijk van de rijksuitgaven en de bijdragen uit het Gemeentefonds. Deze inkomsten zijn lastig te voorspellen. In de afgelopen tien jaar heeft het Rijk veel taken overgedragen aan gemeenten, zonder dat daar altijd voldoende financiële middelen tegenover stonden. Een bekend voorbeeld hiervan is de Jeugdzorg. Gemeenten kampen structureel met tekorten op dit terrein, die slechts deels en vaak pas achteraf worden gecompenseerd. Meestal pas na druk vanuit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

De mogelijkheden voor gemeenten om zelf inkomsten te genereren zijn beperkt. De belangrijkste bron is de onroerendezaakbelasting (OZB). Andere specifieke belastingen, zoals de rioolheffing, mogen alleen worden ingezet voor de kosten die direct met die voorzieningen samenhangen.

Gezien de afnemende rijksbijdragen en stijgende uitgaven, moeten we enerzijds kritisch kijken waar besparingen mogelijk zijn. Anderzijds moeten we onderzoeken waar extra inkomsten gegenereerd kunnen worden. Bijvoorbeeld door een verhoging van de OZB.

59

Onze visie

- We zetten ons in om voorzieningen die bijdragen aan een krachtige samenleving op peil te houden en waar nodig zelfs te verbeteren. Daarbij hebben we oog voor maatschappelijke ontwikkelingen zoals de vergrijzing, toenemende mentale problematiek (ook onder jongeren) en groeiende eenzaamheid. Initiatieven die nabuurschap en sociale samenhang versterken, verdienen onze blijvende aandacht.
- Verenigingen spelen hierin een onmisbare rol. Ze vormen het fundament van de Houtense samenleving. We willen daarom samen met hen kijken waar het efficiënter kan, maar zonder dat dit ten koste gaat van het verenigingsleven zelf.
- In de afgelopen collegeperiode zijn inwonersinitiatieven succesvol van de grond gekomen. We zien dat inwoners zelf met waardevolle ideeën komen, bijvoorbeeld op het gebied van bouwen en wonen. Door gebruik te maken van de kennis en ervaring in de samenleving besparen we kosten én zorgen we voor sneller draagvlak en uitvoering.

- Het Rijk heeft veel taken overgedragen naar de gemeente. NatúúrljkHouten wil voor deze taken de samenwerking met andere gemeenten versterken. Zo kunnen we efficiënter werken, kennis en ervaringen delen en kosten besparen. Verder geldt ook hier: benut de kracht en kennis van de Houtense samenleving.
- De onroerendezaakbelasting (OZB) is de enige belasting waar de gemeente zelf invloed op heeft. Een verhoging daarvan sluiten we dan ook niet uit. Sterker nog: als we onze voorzieningen op peil willen houden, lijkt dit onvermijdelijk.

Wat hebben we bereikt

- De afgelopen jaren zijn steeds sluitende begrotingen gepresenteerd.
- Dankzij zorgvuldig financieel beleid hebben we weten te voorkomen dat er in 2026 extra bezuinigingen nodig waren voor maatschappelijke en culturele organisaties.
- De aangekondigde bezuinigingen op sport vanaf 2027 hebben we vooralsnog kunnen afwenden. Wij vinden het niet juist om dergelijke maatregelen te nemen zonder eerst het gesprek aan te gaan met de betrokken verenigingen. Sportverenigingen vervullen een belangrijke sociale functie, en hun stem moet gehoord worden voordat er besluiten worden genomen.

60

Wat NatúúrljkHouten wil

- ❖ Wij streven naar gezonde gemeentefinanciën en sturen actief op een sluitende begroting en een solide meerjarenraming.
- ❖ We zetten reserves slechts beperkt in en proberen tijdig te anticiperen op structurele meevallers. Zodat onnodige, en soms onomkeerbare, bezuinigingen kunnen worden voorkomen.
- ❖ Nabuurschap en verbinding vormen de kern van onze visie. Daarom zetten we ons in voor het behoud van voorzieningen, maatschappelijke organisaties en verenigingen die de ruggengraat van de Houtense samenleving vormen. Daarnaast blijven we initiatieven vanuit de samenleving actief ondersteunen en stimuleren.
- ❖ De professionele expertise en ervaringskennis die in Houten aanwezig zijn, willen we optimaal benutten. Door samen met inwoners en organisaties maatschappelijke vraagstukken inhoudelijk en efficiënt aan te pakken, versterken we niet alleen de lokale betrokkenheid. We besparen ook kosten.